

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

**Statistická analýza dávky sociální podpory rodičovského
příspěvku v okrese Teplice**

Jana Dudková

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jana Dudková

obor Veřejná správa a regionální rozvoj - Litoměřice

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Statistická analýza dávky sociální podpory
rodičovského příspěvku v okrese Teplice**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Charakteristika současné situace
5. Analýza dosažených výsledků. Vývojové tendence významných ukazatelů. Struktura rodičů s rodičovským příspěvkem. Příčiny změn. Očekávaný vývoj. Návrhy a doporučení
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

Doporučené zdroje:

Hindls, R., Hronová, S., Seger, J., Fischer, J. : Statistika pro ekonomy. Praha : Professional Publishing, 2006. ISBN 80-869-4616-9.

Langhamrová, J., Kačerová, E.: Základy demografie. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005. ISBN 80-245-0962-8.

Možný, I.: Sociologie rodiny. Praha: Slon, 1999. ISBN 80-85850-75-3.

Možný, I. : Česká společnost. Praha: Portál, s. r. o., 2002. ISBN 80-7178-624-1.

Mucha, I. : Sociologie - základní texty. Pelhřimov: Tiskárna a vydavatelství, 1999. ISBN 80-86391-13-2.

Singli, F.: Sociologie současné rodiny. Praha: Portál s. r. o., 1999. ISBN 80-7178-249-1.
zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Další literatura bude doporučena v průběhu zpracování bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Marie Prášilová, CSc.**

Termín odevzdání bakalářské práce: březen 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 24. 3. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Statistická analýza dávky sociální podpory rodičovského příspěvku v okrese Teplice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Marii Prášilové, CSc. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytla v průběhu psaní této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala celé své rodině, která mě podporovala během mého studia a panu Davidu Dršňákovi za pomoc s přepisem práce.

**Statistická analýza dávky sociální podpory rodičovského
příspěvku v okrese Teplice**

**Statistical analysis of the parenthood social benefits
in Teplice district**

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá statistickou analýzou dávky sociální podpory rodičovského příspěvku v okrese Teplice v období let 2004 až 2009. V praktické části jsou vyhodnoceny vybrané ukazatele, kterými je objem vyplacených finančních prostředků na dávce rodičovského příspěvku, počet žádostí o rodičovský příspěvek, počet narozených dětí a závislost průměrné výše dávky rodičovského příspěvku na počet narozených dětí. Pro podrobnější analýzu je použita analýza časových řad s jejími elementárními charakteristikami a Spearmanův koeficient pořadové korelace. Vlastním přínosem je zhodnocení výsledků analýzy s následnou predikcí vývoje v roce 2010 a stanovená síla závislosti kvantitativních znaků.

Klíčová slova: rodina, rodinná politika, sociální politika, rodičovský příspěvek, volba nároku na rodičovský příspěvek, porodnost, analýza časových řad, Spearmanův koeficient.

Summary

Bachelor thesis is focused on statistical analysis of social support's benefits for parental contribution in Teplice region in the period of 2004 to 2009. There are evaluated indicators which are amount paid for parental contribution, the number of requests for parental contribution, the number of born children and a dependence of the average amount of parental contribution to the number of born children. Time series analysis with its elementary characteristics and Spearman's coefficient of serial correlation are used for more detailed analysis. My own contribution is result evaluation of the analysis with subsequent prediction of the development in 2010 and determined potency depending on quantitative traits.

Keywords: family, family policy, social policy, parental contribution, the choice of the right to parental contribution, natality, time series analysis, Spearman's coefficient.

Obsah

1. Úvod	5
2. Cíl a metodika práce	7
2.1. Cíl práce	7
2.2. Metodika práce	7
3. Literární rešerše	12
3.1. Rodina	12
3.1.1. Funkce rodiny	12
3.1.2. Formy rodiny	13
3.2. Stát a rodina	13
3.3. Sociální politika	14
3.4. Přístupy k vymezení sociální politiky	15
3.5. Cíle sociální politiky	15
3.6. Funkce sociální politiky	17
3.7. Modely sociální politiky	19
3.8. Rodinná politika	19
3.9. Rodinná politika evropských zemí	21
3.10. Evropské trendy vývoje v oblasti sociální politiky	22
3.11. Zaměření rodinné politiky	22
3.12. Základní demografické charakteristiky rodin na území České republiky	23
3.13. Soudobé trendy v demografickém vývoji	24
3.14. Pilíře sociální ochrany obyvatel	25
3.14.1. Sociální pojištění	25
3.14.2. Státní sociální podpora	26
3.14.3. Sociální péče	27
4. Charakteristika současné situace	28
4.1. Rodičovský příspěvek	28
4.2. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2006	28
4.3. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2007	29
4.4. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2008	30
4.4.1. Změny v nároku na rodičovský příspěvek	30
4.4.2. Volba nároku na rodičovský příspěvek	30
4.5. Mateřská a rodičovská dovolená v některých státech Evropy	31
5. Analýza současné situace	33
5.1. Struktura rodičovského příspěvku	33
5.2. Vývojová tendence významných ukazatelů	34
5.2.1. Částky vyplacených dávek rodičovského příspěvku	34
5.2.2. Počet přiznaných dávek rodičovského příspěvku	37
5.2.3. Počet narozených dětí v okrese Teplice v letech 2004 - 2009	38
5.3. Závislost vyplácené dávky na výši počtu narozených dětí	41
5.4. Struktura rodičů s rodičovským příspěvkem	43

5.5.	Návrhy a doporučení	45
6.	Závěr	47
7.	Seznam použité literatury	50
8.	Přílohy.....	52

1. Úvod

System státní sociální podpory je zcela parametrický a variabilní, což umožňuje sociální politice státu transparentně reagovat na vývoj makroekonomických veličin, včetně sociálních i životních podmínek zejména rodin s dětmi, nárokem na výplatu dávek. Dávky reagují na parciální růst životních nákladů této skupiny obyvatel v určitých sociálních situacích v kombinaci s příjmovou situací. Dělí se na horizontální, někdy též nazývané univerzální, a vertikální.

Horizontální dávky jsou vyjádřeny jako přerozdělení od bezdětných rodin k rodinám s dětmi. Pro univerzální dávku se mnohdy používá označení tzv. horizontální řešení, protože se dávky vyplácí oprávněným ve stejné výši. Sledovaným obdobím je příjem předcházejícího roku, v němž se dávka přiznává, a to u dávek testovaných na příjem. Výplata univerzálních dávek může být ukončena při vyšší příjmové úrovni, jelikož není nezbytné, aby bezdětní lidé s nízkými příjmy přispívali na rodiny s dětmi s vysokými příjmy. V systému státní sociální podpory představuje tento druh dávek např. přídavek na dítě, rodičovský příspěvek nebo porodné. Druhým typem dávek jsou dávky vertikální, stanovené na základě testování celkové příjmové situace rodiny. V tomto případě se jedná o přerozdělení od rodin s vysokými příjmy k rodinám nízkopříjmovým. Jedná se o podporu rodiny do okamžiku, kdy dosáhne svými příjmy určité úrovně, přičemž se s rostoucím příjmem dávka snižuje. Příjem je sledován za minulé kalendářní čtvrtletí, což umožňuje poměrně rychlou reakci na měnící se finanční poměry v rodině. Tyto nástroje umožňují reagovat na vývoj sociálně ekonomických podmínek života těchto rodin jen se čtvrtletním zpožděním. Jedná se o dávky: sociální příspěvek a příspěvek na bydlení.

Rodičovský příspěvek je jednou z dávek, která vychází ze zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon byl již mnohokrát novelizován, což přineslo i spoustu změn v nároku na dávku rodičovský příspěvek a jeho výplatu. Jednotlivé novely jsou popisovány s vyhodnocením dopadu pro oprávněnou osobu, což je rodič (nebo osoba, která se za rodiče podle tohoto zákona považuje), který osobně celodenně řádně pečuje alespoň o jedno dítě do 4 let jeho věku, popřípadě o dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené a to

až do 15 let jeho věku. Následkem řádné celodenní osobní péče o malé dítě je zpravidla pokles příjmů v rodině, popřípadě nemožnost jejich zvýšení. Právě tento pokles příjmů řeší rodičovský příspěvek, neboť základem sociální politiky státu je zajistit rodinám s malými dětmi důstojné podmínky k životu. Toto je jeden z nástrojů, kterým si stát udržuje porodnost. Obyvatelstvo v naší zemi celkově stárne, natalita výrazně po sametové revoluci poklesla, a proto se stát v rámci rodinné politiky zaměřil na finanční podporu právě těmto rodinám.

2. Cíl a metodika práce

2.1. Cíl práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat rodičovský příspěvek a dopad novel zákona o státní sociální podpoře pro rodiny s malými dětmi. Práce bude hodnotit stav a vývoj rodičovského příspěvku v okrese Teplice v letech 2004 – 2009 pomocí statistické analýzy vybraných ukazatelů, kterými budou objem vyplacených finančních prostředků na dávce rodičovského příspěvku, počet žádostí o rodičovský příspěvek, počet narozených dětí a struktura rodičů čerpajících tuto dávku. Pro následnou předpověď budou použity dosažené výsledky vývoje zmíněných ukazatelů pro rok 2010. Dále bude vyhodnocena závislost průměrné výše dávky na počet narozených dětí v jednotlivých čtvrtletích uvedených let a podle věku matky v letech 2004 - 2009. Součástí práce bude definování návrhů a doporučení, která jsou následkem provedených analýz.

2.2. Metodika práce

Práce bude zpracována prostřednictvím metodiky sekundárních pramenů, analýzy časových řad a Spearmanova koeficientu pořadové korelace. Jako sekundární zdroje budou použita data získaná z Úřadu práce v Teplicích, odboru státní sociální podpory a Českého statistického úřadu.

2.2.1. Analýza časových řad

Časové řady jsou klíčovým prostředkem při zkoumání dynamiky porovnatelných dat, která jsou utříděna z hlediska času především ve směru minulost – přítomnost, patřící mezi nejdůležitější statistické úlohy. Jedná se tedy o posloupnost věcně a prostorově srovnatelných pozorování uspořádaných z hlediska času s možností odhadu budoucího vývoje. Člení se na okamžikové a intervalové. Okamžikové časové řady reprezentují hodnoty, které jsou zaznamenány k určitému časovému okamžiku nebo datu. Intervalové vyjadřují kolik jevů, událostí nebo případů vzniklo, zaniklo nebo se nahromadilo za určitý časový interval.

Pro charakterizování dynamiky vývoje časových řad, tzn. pro zkoumání rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase, je možné užívat různé statistické charakteristiky, které se dělí na absolutní (tj. difference různého řádu) a relativní (tj. například koeficient růstu nebo tempo růstu). Úroveň ukazatelů časové řady se zpravidla charakterizuje pomocí průměrů. V této práci jsou především aplikovány tyto charakteristiky:

- první absolutní difference dy_i ,
- koeficient růstu k_i ,
- průměrný koeficient růstu \bar{k} ,
- první relativní difference r_i .

První relativní difference charakterizuje absolutní přírůstek nebo úbytek v určitém okamžiku proti okamžiku bezprostředně předcházejícímu. Je vyjádřena vzorcem:

$$dy_i = y_i - y_{i-1}, \text{ kde } i = 2, 3, 4, \dots, n.$$

Koeficient růstu je bezrozměrná veličina, která charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě. Jestliže je koeficient růstu vyjádřen v procentech, jedná se o tempo růstu:

$$k_i = \frac{y_i}{y_{i-1}}, \text{ kde } i = 2, 3, 4, \dots, n.$$

Průměrný koeficient růstu je geometrickým průměrem jednotlivých koeficientů k_i za celou časovou řadu, který se používá pouze tehdy, vykazuje-li časová řada v podstavě monotónní vývoj:

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_2}{y_1} * \frac{y_3}{y_2} * \dots * \frac{y_n}{y_{n-1}}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}}.$$

První relativní difference (tempo přírůstku):

$$r_i = \frac{dy_i}{y_{i-1}} * 100\%.$$

Základním předpokladem pro analýzy časových řad je, že každá řada obsahuje tři složky:

- trend,
- periodická kolísání,
- náhodná kolísání.

Trend charakterizuje hlavní tendenci dlouhodobého vývoje hodnot analyzovaného ukazatele v čase. Periodickým kolísáním rozumíme cyklické, sezónní či krátkodobé výkyvy ukazatelů časové řady okolo trendu. Náhodná kolísání jsou drobné, nepravidelné nebo ojedinělé výkyvy časové řady, které není možné předvídat. Jestliže jsou všechny uvedené složky obsahem časové řady, jedná se o periodickou časovou řadu. Pokud trend není součástí časové řady, jedná se o neperiodickou časovou řadu. Je-li trend konstantní, je časová řada nazývána jako stacionární.

K vyvážení časových řad se nejčastěji používá metoda analytického vyrovnání časových řad, která je založena na vystižení trendu pomocí určité funkce o známém analytickém tvaru. Analytické vyrovnání přináší vhodnější způsob analýzy trendu než vyrovnání metodou klouzavých průměrů. Toto vyrovnání spočívá v tom, že trend je vystižen pomocí určité funkce času o známém analytickém tvaru. Čas reprezentuje nezávisle proměnnou a hodnocený ukazatel proměnnou závislou. Toto nám umožňuje lépe vyhodnotit zákonitosti vývoje sledovaných veličin. Při analýze dynamiky vývoje neperiodických časových řad je podstatné správně určit typ trendové funkce. Mezi nejvyužívanější se řadí funkce lineární, kvadratická, exponenciální, mocninná aj.

Volba trendové funkce je založena jednak na znalostech, která z funkcí nejlépe vyjadřuje vývoj sledované veličiny v minulosti, a dále i na znalosti budoucích objektivních tendencí vývoje této veličiny. Většinou se výběr trendové funkce provádí tak, že se strukturální parametry trendových funkcí odhadnou pomocí metody nejmenších čtverců. [3] Tato metoda spočívá v tom, že reziduální součet čtverců musí být co nejmenší:

$$\sum_{n=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2 = \min.$$

Touto metodou se dosáhne toho, že zvolená funkce bude mít největší korelační koeficient neboli index korelace I, který vystihuje zákonitosti vývoje příslušné časové řady:

$$I = \sqrt{1 - \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - y_i')^2}{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

Nejvhodněji zvolená funkce je ta, která se co nejvíce blíží jedné. V této práci je použita lineární funkce:

$$y_i' = a + b * t_i$$

Výpočet trendové funkce neslouží jen k vystižení vývoje daného ukazatele, ale i ke krátkodobým prognózám vývoje časové řady. Jedná se o předpověď bodovou nebo intervalovou. Bodové predikce dosáhneme, pokud jedno konkrétní číslo vzniklé dosazením časového údaje, pro který je prognóza vyhotovena, vložíme do sestavené trendové funkce y_{i+k} , kde i se rovná počtu členů časové řady a k počtu kroků dopředu.

Intervalové předpovědi docílíme tím, že určíme možnou chybu při dané pravděpodobnosti. Východiskem pro následnou predikci je bodový odhad, který při určité pravděpodobnosti stanoví interval budoucího vývoje daného ukazatele:

$$s = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n y_i^2 - \frac{(\sum_{i=1}^n y_i)^2}{n}}{n-2}}$$

$$y_i' - \Delta < y_i' < y_i' + \Delta,$$

$$\Delta = t_{1-\alpha/2(n-2)} * s * h_{i+k},$$

$$h_{i+k} = \sqrt{1 + \frac{1}{n} + \frac{(i+k - \bar{t})^2}{\sum t^2 - n * \bar{t}^2}}$$

Hladině významnosti α byla zvolena hodnota 0,1.[4]

2.2.2. Spearmanův koeficient pořadové korelace

Těsnost závislosti kvantitativních znaků je možno charakterizovat pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace r_s , který měří jakoukoliv statistickou monotónní závislost.

Je vyjádřen ve tvaru:

$$r_s = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^n d_i^2}{n(n^2 - 1)} = 1 - A_R \sum_{i=1}^n d_i^2, \text{ kde } d_i = p_i - q_i, i = 1, 2, 3, \dots, n.$$

Koeficient pořadové korelace nabývá hodnot od -1 do +1, kritická hodnota R_α je tabelována. Hladině významnosti α byla zvolena hodnota 0,01. [4]

3. Literární rešerše

3.1. Rodina

Rodina byla, je a bude základním stavebním kamenem každé společnosti. Vytváří jakési sociální mikroklima, posiluje citové vazby, je stěžejním prvkem socializace. Představuje skupinu osob, přímo spjatých příbuzenskými vztahy, jejíž jednotliví členové spolupracují na základě uznané volby rolí. [10] Příbuzenství je vztah mezi jedinci, jenž vzniká buďto sňatkem nebo pokrevními vazbami v otcovské či mateřské linii. Dospělí členové jsou odpovědní za výchovu jejich dětí vlastních nebo žijících s nimi ve společné domácnosti. [13]

V tom základním, co vyžadují společnosti od rodičů ve všech kulturách, nalézáme principiální shodu. Každé dítě má nárok na to, aby mu jeho rodiče poskytli a zajistili základní výživu, oblečení, ubytování, zdravotní péči a přístup ke vzdělání, aby ho jeho nedostatek v dospělosti nestavěl na okraj společnosti. [12] V posledních desetiletích však došlo k vyvlastnění rodičovské autority. Vzdělání a výchova se postupem času přenesla z rodiny do škol a do rukou různých odborníků.

3.1.1. Funkce rodiny

Klíčová role rodiny je spjata s funkcí předávání návyků nutných pro život ve společnosti a pro styk mezi lidmi. Můžeme říci, že je socioekonomickou jednotkou plnící různé funkce:

- biologicko-reprodukční,
- emociální,
- výchovnou,
- ekonomickou. [15]

První a nepochybně největší služba, kterou rodina prokazuje společnosti, spočívá v tom, že formuje dítě spíše v člověka než v občana. Vyplývá to z její výchovné funkce tím, že se dítěte ujímá ihned po jeho narození, utváří jej, zušlechťuje, vychovává, vytváří v něm schopnost ke společenskému životu. Rodiče nevychovávali své děti jen pomocí příkazů a nařízení, ale spíše dle toho jaké prostředí vytváření, jaké vztahy udržují či jakou mentalitu

v dětech pěstují. Děti zůstávají po celý svůj život poznamenány tím, co jim vtiskla rodina, z níž pocházejí. Výchova dětí je to, co vytváří rodinu. [13] Jedině rodina utváří přirozené vlohy dítěte tak, že mu předává jistý odkaz, probouzí v něm svobodnou vůli, umožňuje mu osvojit si mravní zásady, je pro dítě nejlepším kulturním prostředím prohlubující jeho rozumové schopnosti.

Ze sociologického hlediska má významnou pozici mezi malými skupinami založenými na osobním vztahu. Je to první skupina, jejímž členem se člověk stává hned ve chvíli svého narození. Narodit se v rodině, založit rodinu, to vždy znamená projev toho, že člověk není dovršenou totalitou bytí, která si sama dostačuje, že není absolutní hodnotou odloučenou od ostatního, nýbrž že skutečně existuje pouze jako úběžník mnohostranných vztahů a že obohacovat své bytí znamená pro člověka rozšiřovat své vztahy k druhým. [13] Rodíme se jako barbari. Společnost a rodina z nás vychovávají civilizované lidi, vždyť každé dítě má právo na zespolečnění, které mu rodiče předávají formou své výchovy, dávají mu odkaz civilizace. [11]

3.1.2. Formy rodiny

Ve všech společnostech se můžeme setkat s různými formami rodiny, které sociologové a antropologové označují jako:

- orientační (ta, ve které jsme se narodili),
- prokreační (ta, kterou sami vytvoříme),
- nukleární (oba partneři s dětmi),
- modální (oba partneři s dětmi vlastními či svěřenými, neúplné rodiny, bezdětná manželství, nesezdaná soužití). [7]

Soudobá rodina si již nezaslouží označení jako manželská rodina, jelikož je mnoho neúplných rodin zejména po rozvodu rodičů a nesezdaných párů vychovávajících své děti. Vhodněji ji spíše můžeme označit termínem vychovávající rodina.

3.2. Stát a rodina

Již od konce 19. století stát významně zasahuje do moderní rodiny mnoha způsoby. Věda a zákonodárství se spojují k ochraně dětí a jsou rodičům nápomocny v péči o ně. Působení

státu má upevnit vazbu mezi matkou a dítětem, zejména pak snížit počet odložených dětí. Stát reguluje tuto sféru různými opatřeními:

- na právní úrovni zákonem o rodině,
- na ekonomické úrovni systémem sociálního zabezpečení,
- na institucionální úrovni tím, že umožňuje emancipaci matek zařazením dětí do docházky v jeslích či mateřských školách. [16]

Největší pozornost je věnována rodinám s nezaopatřenými dětmi, popřípadě s nesoběstačnými členy. V současné době je pomoc státu v obou případech realizována formou finanční podpory, či poskytováním služeb. Finanční podpora se dělí přímou a nepřímou. Nepřímá je uskutečňována daňovými opatřeními. Jedná se o slevu na dani, která se týká daňového zvýhodnění na každé nezaopatřené dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti nebo odpočet na manžela či manželku ve společné domácnosti. Přímá pomoc je realizována jednak sociálním pojištěním, především podporou při ošetřování člena rodiny, vyrovnávacím příspěvkem v těhotenství a mateřství a peněžitou pomocí v mateřství, dále dávkami státní sociální podpory: přídatkem na dítě, porodným, rodičovským příspěvkem, sociálním příplatkem, příspěvkem na bydlení a dávkami pěstounské péče. [12]

3.3. Sociální politika

Sociální politika poskytuje předpoklady, podmínky, impulsy a motivaci pro rozvoj každého jedince a tím i pro rozvoj celé společnosti, neboť sociálně politická opatření jsou vetvána do života a osudů nás všech. Jedná se o živý systém reagující na své společenské okolí, o politiku, která se primárně orientuje k člověku, k rozvoji a kultivaci jeho životních podmínek, dispozic, k rozvoji jeho osobnosti a kvality života. [7] Sociální politika zahrnuje:

- politiku sociálního zabezpečení,
- rodinnou politiku,
- bytovou politiku,
- zdravotní politiku,
- politiku zaměstnanosti,
- vzdělávací politiku.

Je vedena snahou pro rozvíjení způsobu života každého jedince, usiluje o jeho blaho a prospěch. Svým působením cílevědomě směřuje k sociálně spravedlivé společnosti, a to zlepšením základních životních podmínek obyvatelstva, zabezpečením sociální nezávislosti a bezpečí dle hospodářských a samozřejmě politických možností země. Tudiž hlavní roli v sociální politice zaujímá stát jako tvůrce pravidel a norem chování sociálních subjektů.

3.4. Přístupy k vymezení sociální politiky

Z různého významového pojetí slova „sociální“ můžeme vymežit tři základní přístupy:

- první přístup je charakteristický širokým pojetím sociální politiky, která se bezprostředně váže k životním podmínkám lidí,
- ve druhém přístupu je vymežována jako součást hospodářské politiky, jejímž cílem je zmírnění sociálních tvrdostí, které jsou součástí tržního mechanismu,
- třetí přístup zobrazuje nejužší pojetí, ve kterém dochází ke ztotožnění sociální politiky se sociálním zabezpečením. [23]

K zásadním aspektům sociální politiky patří faktor času a prostoru. Za faktor času považujeme opatření týkající se skupin objektů současné doby a budoucí. Přítomnosti se týkají taková opatření, jako je realizace sociálních práv, např. práva na vzdělání, ale také opatření pro řešení aktuálních rozporů mezi společností a jednotlivci, např. delikvence. Jestliže se jedná o budoucnost, hovoříme z hlediska jednotlivce či skupiny osob o očekávání, že bude poskytnuta konkrétní pomoc při vzniku obtížné sociální situace, např. podpora v nezaměstnanosti při ztrátě zaměstnání. Faktor prostoru vychází z formy společenského uspořádání a kulturní úrovně. [23]

3.5. Cíle sociální politiky

Úlohu státu v sociální politice považujeme za nejvýznamnější a nezastupitelnou, jelikož od státu vychází impuls k naplňování a respektování základních principů této politiky. Stát plní v uvedené oblasti dvě úlohy:

- jednak ovlivňuje všeobecné sociální ladění společnosti v rámci koncepční úrovně,

- jednak zajišťuje naplňování ideového rámce jednotlivými sociálními politikami prostřednictvím různých opatření a politických kroků. [15]

Sociální politiku jsme charakterizovali jako určitou společenskou činnost směřující k ovlivňování sociální sféry. Jejím cílem je reagovat na sociální rizika, eliminovat sociální tvrdosti, zdokonalovat životní podmínky lidí a rozvíjet osobnost člověka. Základním cílem je vytvoření lidsky důstojných podmínek života a zajištění rovných příležitostí všem. Naplnění záměru rovné příležitosti všem znamená vytvoření podmínek pro rovný přístup ke vzdělání a ke zdravotní péči, a to na dostatečně kvalitní úrovni, zajištění rovného přístupu k pracovním příležitostem, získání přiměřeného bydlení a garanci dostatečného minimálního příjmu. Nezbytnost sociální politiky zvláště plyne ze skutečnosti, že pro většinu obyvatel je pracovní příjem důležitou existenční základnou, pokud je ohrožena vznikem přechodné nebo trvalé neschopnosti pracovat, nastupuje stát vytvářením mechanismů, které umožňují občanům v případě ztráty pracovních příjmů zajistit si vlastní sociální bezpečí. Má zájem na odstraňování nežádoucích disparit ve společnosti, a proto přijímá určitá opatření.

K naplnění výše uvedených cílů uplatňuje stát sociální politiku:

- aktivní, snaží se tedy předcházet vzniku sociálních problémů tím, že přijímá určitá systémová opatření,
- pasivní, řeší již vzniklé sociální problémy a jejich následky. [15]

Vytváření a formulování cílů je vždy jistým typem rozhodování, ve kterém mají významnou roli dva procesy. Jedná se o procesy:

- znalost a hodnocení konkrétního sociálního jevu,
- harmonizace představ o prospěšnosti stavu daného sociálního jevu v budoucnosti.

[7]

Celý proces tvorby, formulace a naplňování cílů, je značně konfliktní. Vyplývá to zpravidla z rozdílu mezi cíli a zdroji, které jsou v době rozhodování reálně k dispozici, z vazeb sociální politiky na její společenské okolí a z možných důsledků tohoto úzkého vzájemného propojení. Konfliktnost je do určité míry dána objektivně a proto nemá smysl tuto skutečnost politizovat, nýbrž hledat způsoby přijatelných řešení. Nacházení vhodných

řešení může být i podnětem rozvoje. Stěžejním aspektem hodnocení cílů sociální politiky je i vztah obyvatel k těmto cílům a vůbec k celé sociální politice, jelikož je celou svoji podstatou mířena na prospěch a k užítku lidí. Je tudíž velmi významné jaké názory mají obyvatelé na sociální politiku a jaké konkrétní postoje k ní zaujímají a jak na ni reagují. [7]

3.6. Funkce sociální politiky

Sociální politika plní různé funkce, které společně vzájemně souvisí, působí na jedince či na určité sociální skupiny obyvatelstva a mají vliv na společnost jako celek. Hlavním úkolem státu je harmonizace těchto funkcí. Jedná se o funkce:

- ochrannou,
- rozdělovací a přerozdělovací, též nazývaná redistribuční,
- homogenizační,
- stimulační,
- preventivní. [7]

Ochranná funkce

Ochranná funkce je základní funkcí sociální politiky řešící již vzniklé sociální situace, kdy je jedinec či sociální skupina znevýhodněna ve vztahu k ostatním, ať už v ekonomickém nebo sociálním smyslu. Zmírňuje, popřípadě odstraňuje důsledky určitých sociálních situací, např. nezaměstnanost, stáří či nemoc. Tato funkce je historicky nejstarší, primárně vyplývá z humanistických snah společnosti, sekundárně z potřeby ochrany člověka. Jedná se tedy o tradiční a stabilní prvek sociální politiky, který je třeba neustále posilovat. [7]

Redistribuční funkce

Redistribuční funkce nám napomáhá k určování podílu jednotlivců na výsledku ekonomické činnosti a na společenském bohatství. Hlavní pozornost směřuje jako obvykle k příjmům a důchodům a k jejich přerozdělení. Tato funkce se konkrétně uskutečňuje především prostřednictvím daní a transferů, které se promítají do životních podmínek lidí. Jejím úkolem je jak, komu, za co a podle čeho rozdělovat. Přerozdělováním zajišťuje:

- důstojné životní podmínky pro všechny,

- rovné příležitosti všem,
- fungování společnosti jako systému spotřebou veřejných statků,
- odstranění monopolního postavení na trhu a tím i odstranění nedokonalé konkurence. [7]

Homogenizační funkce

Homogenizační funkce zabezpečuje zmírňování sociálních rozdílů v životních podmínkách a k odstraňování neodůvodněných disparit sociálních subjektů, např. se jedná o sociální pomoc nízkopříjmovým skupinám obyvatel, kterým je příjem dorovnán do výše společensky uznávaného standardu. [7]

Stimulační funkce

Stimulační funkce se snaží o vyvolávání žádoucího sociálního jednání jednotlivců tak i sociálních skupin. Ovlivňuje výkonnosti pracovního potenciálu různými opatřeními, zejména vzdělávací a zdravotní politikou a také politikou zaměstnanosti. Stimulačním zaměřením má sociální politika výrazný stabilizační efekt, protože tlumí sociální neklid a tak přispívá k politické stabilitě společnosti. [7]

Preventivní funkce

Preventivní funkce usiluje o předcházení škod na zdraví či životě způsobenými nepříznivými sociálními situacemi jako je např. chudoba, kriminalita nebo nezaměstnanost. Působí pomocí prevence a rozsáhlé osvěty zvláště prostřednictvím zdravotní a vzdělávací politiky. V reálném životě je nutné respektovat, že všechny funkce sociální politiky působí komplexně a vztahují se k různým objektům, např. k člověku jako k pracovní síle, k člověku ve stavu nouze nebo k rodině. Právě proto je nutné zvažovat a volit míru konkrétních sociálně politických opatření abychom zabránili jejich zneužití. [7] Např. pobírání sociálních dávek by mělo jedince stimulovat k novému pracovnímu zařazení a k odpovědnosti při řešení své situace snahou zajistit si životní podmínky vlastním přičiněním.

3.7. Modely sociální politiky

V praxi je sociální politika rozdělena na tři základní typy podle míry účasti státu, jedná se o model:

- a) universalistický, který se ve své podstatě orientuje na poskytování dávek převážně většiny nebo všech rodin bez ohledu na to zda jsou sociálně potřebné. Je velice náročný na ekonomické zdroje. Stát v něm má dominantní úlohu, čímž dochází k potlačení nestátních subjektů;
- b) korporativní typ vychází z předpokladu, že potřeby rodiny by měly být uspokojovány podle pracovních výkonů a zásluh. Státní podpora rodin je poskytována na základě testování jejich příjmů a ne na společensky uznané minimální úrovni jednotlivých potřeb rodin. Zdrojem financování jsou prostředky pojistných fondů, např. sociálního pojištění. Stát zaručuje jen základní společensky uznaná minima potřeb a vytváří prostor pro působení nestátních subjektů;
- c) reziduální model předpokládá individuální odpovědnost každého občana na jeho rozhodnutí. Garantuje podporu obyvatelům s nejnižšími příjmy, kteří se nacházejí v pásmu chudoby. Úloha státu je zde potlačena, významnou roli zastávají nestátní subjekty. [7]

V modelu sociální politiky v České republice jsou uplatněny prvky všech uvedených typů, které se vzájemně prolínají. Jejich zastoupení závisí na řadě okolností, zejména na ekonomických možnostech, mezinárodních úmluvách, aktivitách a možnostech populace, charakteru a moci sociálních aktérů a zvláště na střetech politických sil.

3.8. Rodinná politika

Rodinná politika je soubor opatření, která jsou zaměřena na rodinnou jednotku, respektive na podporu rodiny v rámci sociální politiky.

U nás se formovala od počátku padesátých let minulého století, byla převážně spojována se sociální sítí stávajícího politického systému a prezentována na postavení ženy a jejím plném sociálním a ekonomickém zrovnoprávnění. Z tohoto zrovnoprávnění vplynuly další skutečnosti, z nichž jako nejvýznamnější můžeme uvést institucionální péči o děti od

jejich raného věku, dále pak rozpad vícegeneračního soužití rodin a rozvoj společenské naturální podpory rodin v souvislosti se snahou o potlačení ekonomické funkce rodiny. Toto bylo limitováno ekonomickými možnostmi centrálně plánovaného systému řízení, což postupně vedlo k podlomení sociální a výchovné funkce rodiny. [12]

Plnění sociální a výchovné funkce rodiny byly postupně přesouvány na školní zařízení a další instituce, které je nemohly reálně plnit. K posílení došlo pouze u ekonomické funkce, jelikož převážná část nákladů na zaopatření dětí zůstala na rodinných rozpočtech, což bylo zintenzivněno nedostatečnou nabídkou služeb a zboží. Tuto nedostatečnou nabídku musely rodiny často suplovat. [23] Můžeme tedy říci, že unifikovaná, neadresná a monopolně uplatňovaná opatření sociální politiky pro rodiny vznikla sice postupně, nikoliv však systémově, bez jakékoliv účasti rodin na sociálních situacích a ve vyšší míře bez možnosti volby reálných životních stylů rodin. Výsledkem těchto opatření bylo odcizení rodiny a státu.

Pod vlivem nízké porodnosti došlo v sedmdesátých letech minulého století ke snaze posílit ekonomickou situaci rodin formou určitých podpůrných dávek. Kritériem nejvýznamnější dávkou, jež byly přídatky na děti, byl počet dětí v rodině, ale nebyla v nich zohledněna racionální ani skutečná úroveň životních nákladů, která je relevantní k jejich věku. [12]

Zvláštní pozornost zasluhuje mateřský příspěvek, předchůdce dnešního rodičovského příspěvku, který měl přispět ke zlepšení sociálně ekonomické situace rodin v období, kdy matka není vzhledem k péči o malé dítě výdělečně činná. Výše dávky byla diferencovaná podle počtu dětí do dvou let věku, bez ohledu na ekonomickou aktivitu matky. [9] Tento příspěvek měl zároveň podpořit zájem rodin o narození dětí. Stát si v tomto období sliboval od těchto opatření vyšší natalitu, což se ukázalo jako úspěšný krok. V souvislosti s tímto hovoříme o generaci tzv. „Husákových dětí“. Negativem byl nepřilíš dobrý zdravotní stav dětí, které musely matky umísťovat v přeplněných jeslích od jejich útlého věku. [25]

V osmdesátých letech 20. století se mateřský příspěvek poskytoval již při péči o jedno dítě do jednoho roku věku a posléze byla tato doba prodloužena při poskytování péče o druhé a další dítě vždy o jeden rok, maximálně do tří let věku dítěte.

V devadesátých letech minulého století došlo k zrovnoprávnění matky a otce při výchově dětí. Sjednotila se doba poskytování této dávky do tří let věku dítěte a to bez ohledu na pořadí jeho narození. Toto přispělo ke zlepšení sociální situace rodin, snížení počtu dětí v jeslích a ke zlepšení jejich zdravotního stavu. Další klíčovou změnou bylo od října roku 1995 prodloužení státem hrazené rodičovské dovolené ze tří na čtyři roky.

3.9. Rodinná politika evropských zemí

V jednotlivých zemích Evropy je pojem rodinné politiky chápán v podobě podpory poskytované rodinám s dětmi v rámci systému sociální ochrany státu. Tato podpora může mít různé zaměření, cíle a nástroje. Mezi nejčastěji používané nástroje udržitelného systému sociální ochrany pro rodiny patří rodinné dávky a podpora státu v oblasti pomoci sladění práce a péče o rodinu. [2]

Zkušenosti z evropských zemí ukazují, že rodinná politika státu je účinná tehdy, když respektuje a rozvíjí sociokulturní specifika dané společnosti a zároveň reaguje na proměny a mění se potřeby rodiny. Rodina by měla být chápána jako zdroj lidského kapitálu, který je pro další rozvoj státu nezbytný a proto je třeba aktivně vytvářet vhodné podmínky pro její funkci. [25]

Rodinná politika reaguje na pokles porodnosti zaváděním propopulačních opatření z důvodu celkového stárnutí populací. Zaměřuje se na ochranu dětí, zejména pak dětí z méně majetných vrstev. Umožňuje volbu v rozhodování rodičů, zda budou o dítě pečovat sami, či ho svěří do péče předškolního zařízení. Podporuje možnost zkrácených pracovních úvazků rodiče v kombinaci s čerpáním rodičovské dovolené. Tento trend je ve vyspělých zemích běžný, jelikož je důležité vytvářet vhodné podmínky pro skloubení nároků na trhu práce s nároky péče o malé děti. Například u nás je možný souběh čerpání rodičovského příspěvku, návštěva dítěte v předškolním zařízení v zákonem stanoveném rozsahu a ekonomická aktivita pečujícího rodiče. Podpora rodin s malými dětmi je klíčovým prvkem sociální politiky každého státu.

3.10. Evropské trendy vývoje v oblasti sociální politiky

Pojem sociální stát, někdy také nepřesně nazývaný jako stát blahobytu se začíná objevovat v druhé polovině 20. století. V jednotlivých zemích se liší tím, kdo a v jakém rozsahu provádí sociální politiku a na koho se tato politika orientuje. Celá sociální politika patří k základním hodnotám a humanistickým ideálům, na kterých stojí veškerá evropská civilizace. [2]

Koncem 20. století nahradila Evropská unie termín sociální politika a sociální zabezpečení obecným názvem sociální ochrana a systémy sociální ochrany. Pro oblast sociální ochrany jsou v současnosti stěžejními hodnotami lidská důstojnost, svoboda pohybu a rovnost sociálních šancí. Evropská unie formulovala čtyři nejdůležitější oblasti, na které by se měly systémy sociální ochrany zaměřit:

- placená práce, zajišťující odpovídající příjem,
- dostatečný důchod a udržitelné penzijní systémy,
- zajišťování sociální inkluze,
- zajišťování zdravotní péče s vysokou kvalitou péče. [14]

Oblast evropské sociální ochrany a jejích systémů reaguje na měnící se sociální situaci, do které patří:

- demografický vývoj, zvláště stárnutí populace,
- rostoucí participaci žen na trhu práce,
- dlouhodobou nezaměstnanost a předčasný odchod do důchodu, strukturu domácností a ekonomickou aktivitu jejích členů. [14]

3.11. Zaměření rodinné politiky

V posledních desetiletích se mění obsah a zaměření rodinné politiky v jednotlivých zemích Evropy, což samozřejmě souvisí s politickými, ekonomickými i sociálními změnami kolem nás. Můžeme pozorovat několik základních změn politiky sociální pomoci ve vztahu k rodině. Jedná se zejména o opatření, kdy je zcela, nebo jen částečně přezkoumávána příjmová a majetková situace rodin v závislosti na druhu sociální pomoci.

Zvláštní pozornost je věnována dětem a neúplným rodinám. Objevuje se tolerance ke všem novým typům rodin, příkladem je nesezdané soužití či registrované partnerství. Prosazuje se zřetel na neutralitu tj. udržení jen určité míry zasahování státní politiky do života rodin. [2] V nejnovějších koncepcích rodinných politik Evropských států se postupně prosazuje komplexně pojímaná rodinná politika. Její koncepce bere explicitně i implicitně ohled na veškeré aspekty existence životního způsobu rodin v návaznosti na ostatní druhy sociálních politik. Základem pro takovou koncepci je důkladné studium rodiny, značná znalost struktury rodinných systémů a jejich organizace. [2]

3.12. Základní demografické charakteristiky rodin na území České republiky

Předmětem demografie je populační reprodukce, o které můžeme říci, že je neustálou obnovou populace v důsledku probíhajících procesů rození a umírání. Demografie tedy popisuje populační jevy a procesy, které souvisejí s reprodukcí obyvatelstva. Reprodukci obyvatelstva můžeme rozčlenit do dvou skupin chápání:

- v užším smyslu ji chápeme jako přirozenou obnovu obyvatelstva určitého území směnou generací prostřednictvím porodnosti a úmrtnosti,
- v širším smyslu ji můžeme chápat jako celkovou obnovu obyvatelstva určitého území, kam patří kromě porodnosti a úmrtnosti i stěhování obyvatelstva. [8]

Těmto výše uvedeným změnám se říká pohyb obyvatelstva, který dále dělíme dle příčin na pohyb:

- přirozený (změny počtu narozených a zemřelých),
- mechanický (stěhování),
- sociální (změny v sociální struktuře obyvatel). [8]

U nás stejně jako ve většině zemí bývalého východního bloku, se projevovaly společné rysy s celkovými demografickými tendencemi vývoje obyvatelstva. Polistopadové období je poznamenáno, z hlediska demografických charakteristik rodin, rychlým snižováním

počtu narozených dětí, zvyšováním průměrného věku žen při narození prvního dítěte, poklesem sňatečnosti a relativně vyšší rozvodovostí.

3.13. Soudobé trendy v demografickém vývoji

V budoucím období lze očekávat výraznější změny, které budou vyvolány především nerovnoměrnou věkovou strukturou obyvatelstva způsobenou střídajícím se obdobími zvýšené či snížené porodnosti. Za následek soudobých trendů v demografickém vývoji považujeme kvantitativní úbytek české populace a změnu její věkové struktury. Podíl obyvatelstva v postproduktivním věku ještě vzroste. Změny v demografických tendencích souvisejí zejména s prudce se měnícími vnějšími ekonomickými podmínkami, probíhají rychle, jsou významné a na rodinu a rodinný život mají zásadní dopad. Rozsah ekonomických a sociálních dopadů můžeme ovlivnit, jestliže budou dostatečně předvídané. Jedná se především o stoupající nezaměstnanost, nárůst cen základních potravin, vody a energií, což přispívá k vytváření sociálních nejistot u některých skupin obyvatelstva. [19]

Mezi požadavky na harmonickou a stabilní rodinu a požadavky na emancipovanou ženu, která uplatňuje svá individuální práva, je určitý rozpor. Samozřejmě můžeme říci, že toto platí i pro muže, ale s méně výrazným dopadem a zajisté i s jinou mírou konfliktnosti. Zvláště vzdělané ženy se stávají nositelkami nových modelů rodinného chování. Dochází k přechodu na model rodiny s jedním dítětem, k popularizaci nesezdaných soužití a odkládání mateřství na pozdější dobu. Mají vyšší profesní ambice i nároky na kvalitu partnerských vztahů. Pokud nebude současný proces prosazování rovných příležitostí mužů a žen náležitě podchycen a nedojde-li ke skloubení profesních a rodinných zájmů, bude se toto podílet na změnách demografického chování. [6]

Dítě a rodičovství jsou stále vysoce uznávanou hodnotou, ale stále problematičtěji se hledají cesty k jejímu naplnění. V současné době chtějí mladí lidé dosáhnout dalších životních cílů, pro které mají v současnosti více příležitostí, než tomu bylo dříve. Motivaci ke snižování zájmu o rození dětí je možné rozdělit na dva typy:

- a) prvním typem jsou hůře sociálně situované páry, pro něž jsou zvláště ekonomické důvody ke snížení porodnosti. Mezi ně můžeme zařadit růst nákladů na děti,

zvětšující se rozdíly v příjmech, menší jistotu zaměstnání při stále vzrůstající nezaměstnanosti, sníženou možnost podpory ze strany budoucích prarodičů, či stávající sociální politiku;

- b) druhým typem jsou lépe situovaní mladí lidé, kteří považují za rozhodující změny svého životního stylu vzhledem k nabízejícím se možnostem. Jedná se především o prodlužující se délku studia, dostupnou profesní kariéru, klesající závislost na rodičích, ženy jsou oproti dřívějším dobám vzdělanější a samostatnější. Velkým konkurentem se stávají jiné formy seberealizace, jež nabízí moderní společnost. [8]

Významné životní dilema, zda a kolik mít dětí je aktem individuálního rozhodování. Především je v současnosti méně ovlivněno tradicemi, zvláště konzervativním pohledem na úlohu ženy, jelikož její postavení není již vázáno na postavení manžela a ztotožňováno s mateřstvím. Změnit porodnost na takovou úroveň, aby pozastavila stárnutí a snížila úbytek populace, vyžaduje složitý soubor opatření. Zejména se jedná o podporu mladých ekonomicky slabších manželství a podporu rodičovství. Určení míry této podpory je velice složité, jednak z důvodu možnosti jejího zneužití, dále pak ze schopnosti státu a jeho vlastní sociální politiky. [17]

Změny ve společnosti mají významné sociálně strukturální dopady a rovnováha společnosti vyžaduje odpovídající politické intervence státu i jiných společenských institucí. [17]

3.14. Pilíře sociální ochrany obyvatel

Státní sociální podpora je v posloupnosti druhým ze tří základních systémů sociální ochrany.

3.14.1. Sociální pojištění

První z pilířů sociální ochrany, souhrnně značený jako sociální pojištění, umožňuje odložení části potřeby na budoucí sociální situace s cílem zachovat v přijatelném rozsahu již dosažený standard životní úrovně s pomocí dávek nahrazujících příjem. Sociálními

situacemi, na něž je třeba se do budoucna připravit je například stáří, mateřství, invalidita nebo nemoc. Toto je nejnákladnější a nejdůležitější pilíř sociální ochrany, jež je financován z příspěvků zaměstnavatelů, samotných klientů, nebo hrazených za vybrané osoby státem. [9]

3.14.2. Státní sociální podpora

Druhý pilíř, státní sociální podpora, uskutečňuje zájem státu zachovat společensky přijatelnou úroveň zejména pro potřeby rodin s dětmi. Základní myšlenkou je tedy podpora státu k uspokojivému zabezpečení potřeb dětí při nízkém příjmu rodiny. Reaguje na různé potřeby rodin, sleduje takové faktory, jako je počet dětí v rodině, výše příjmů rodičů, respektuje vyšší náklady na děti se zdravotním handicapem, podporuje rodinu v různých životních situacích a tím zabráňuje propadu velkých skupin obyvatel do chudoby a udržuje rodiny s nízkými příjmy nad hranicí chudoby. [7]

Obecně řečeno, dávky státní sociální podpory se týkají pouze určitých skupin rodin v určitých sociálních situacích. Například narození dítěte znamená pro rodinu vždy velkou finanční zátěž, a to bez ohledu na její příjem. Při nízkém příjmu vznikají problémy se zajištěním jejich základních potřeb, ať už s hrazením nákladů na bydlení, či výdajů spojených s péčí o děti.

Koncepce státní sociální podpory sjednocuje všechny dávky vyjadřující podporu státu rodinám v jednom dávkovém systému a řeší konkrétní sociální situace. Je postavena na principu matematických výpočtů, v nichž roli základního kalkulačního prvku hraje životní minimum. Životní minimum je použito jak pro výpočet výše dávky, tak pro určení hranice příjmů pro vznik nároku na takovou dávku. Používá se k tomu koeficientů, kterými se příslušné životní minimum, nebo jeho část násobí. Jelikož je životní minimum ze zákona upravováno, a to podle vývoje životních nákladů, neztrácí reálná hodnota všech dávek státní sociální podpory při růstu životních nákladů svou reálnou hodnotu. [9]

Variabilita tohoto systému umožňuje změnou koeficientů, tj. násobků životního minima, snížení nebo zvýšení celkové výše státní podpory (tj. objem využitých prostředků ze státního rozpočtu) nebo změnu rozsahu podpor v různých životních situacích rodin s dětmi a tím reagovat na různé ekonomické podmínky státu.

3.14.3. Sociální péče

Třetí pilíř, sociální péče, je určen k zabezpečení základních životních potřeb občanů, kteří se ocitnou v tíživé sociální situaci. Zahrnuje sociální prevenci, sociálně právní ochranu, zabezpečuje zvláštní potřeby a řeší sociální a hmotné nouze. [7]

4. Charakteristika současné situace

4.1. Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek patří do systému dávek státní sociální podpory, která vychází ze zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů a je v posloupnosti působení druhým ze tří pilířů sociální ochrany obyvatel. Jedná se o typickou dlouhodobou dávku, která řeší specifickou situaci a to celodenní péči o malé dítě, což má většinou za následek pokles příjmů v rodině, popřípadě nemožnost jejich zvýšení. Tato dávka přispívá na základní životní potřeby rodiče, který z důvodu své celodenní řádné osobní péče o malé dítě nemůže být výdělečně činný, nebo pokud je jeho výdělečná činnost výrazně omezena.

Příjem rodiny se pro rodičovský příspěvek nezjišťuje, jedná se tedy o dávku, která není testovaná na příjem. Výše příspěvku za kalendářní měsíc se odvíjela od životního minima oprávněné osoby (rodiče), konkrétně o 1,1 násobek částky na osobní potřeby rodiče. Do 30. dubna roku 2004 činila výše této dávky 2 552 Kč. Jelikož došlo od 1. května 2004 ke zvýšení částky násobku 1,1 životního minima na osobní potřeby rodiče na 1,54, byla zvýšena tato dávka na 3 573 Kč a to do 31. prosince 2004. Od 1. ledna roku 2005 do 31. prosince roku 2005 byla vyplácena ve výši 3 635 Kč. [7]

Rodiči je povolena výdělečná činnost, která není omezena výší příjmu. Dítěti, které zakládá nárok na tuto dávku je umožněno navštěvovat předškolní zařízení a to pouze ve stanoveném rozsahu. Do konce roku 2005 to bylo pět dnů v kalendářním měsíci pro zdravé dítě, pro dítě zdravotně postižené navštěvující rehabilitační zařízení se jednalo o 4 hodiny denně. [7]

4.2. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2006

Za průlom označujeme změnu zákona č. 117/1995 Sb., a to s účinností od 1. ledna roku 2006 umožňující dítěti, které nedosáhlo tří let věku návštěvu jeslí nebo jiného obdobného zařízení pět dnů v kalendářním měsíci, dále byla podle této novely povolena návštěva předškolního zařízení pro dítě od tří do čtyř let jeho věku čtyři hodiny denně, i když nesplňovalo podmínku zdravotního postižení. Návštěva dítěte v tomto zařízení dává

možnost výchovného působení na dítě a zvláště na sžívání dítěte s dětským kolektivem. Tuto možnost zejména využívají rodiče pracující na částečný pracovní úvazek. Výše dávky byla stanovena na 3 696 Kč měsíčně. [22]

4.3. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2007

Klíčovou změnou vycházející z této novely byla výše příspěvku, která se přestala odvíjet od životního minima oprávněné osoby. Rozhodujícím podkladem pro stanovení výše se stala částka odpovídající 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, v němž se rodičovský příspěvek poskytoval. Touto změnou došlo k navýšení dávky na 7 582 Kč za kalendářní měsíc. [22]

Přijetí zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách přineslo s účinností od tohoto data doplnění ustanovení v nároku na rodičovský příspěvek. Došlo ke změně nároku na tuto dávku rodiči pečujícímu, podle zákona o státní sociální podpoře, o dítě s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, kterému byl podle zákona o sociálních službách přiznán příspěvek na péči ve výši podle stupně závislosti. Stupeň II. – středně těžká závislost (výše příspěvku 5 000 Kč), stupeň III. – těžká závislost (výše příspěvku 9 000 Kč) a stupeň IV. – úplná závislost (výše příspěvku 11 000 Kč). [21] Pokud se jednalo o dítě s 2. stupněm postižení (zdravotně postižené dítě) nebo s 3. stupněm postižení (dlouhodobě zdravotně postižené dítě), a byl-li mu současně přiznán příspěvek na péči z důvodu stupňů II., III. a IV. vznikl tak rodiči nárok na rodičovský příspěvek ve výši 3 791 Kč. V případě, že byl dítěti přiznán příspěvek na péči z důvodu I. stupně – lehká závislost (při dlouhodobém nepříznivém zdravotním stavu) dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, byla výše rodičovského příspěvku snížena o 3 000 Kč na 4 582 Kč. Tato zásadní změna umožnila souběžně uplatnit nárok na rodičovský příspěvek současně s příspěvkem na péči o totéž dítě, což nebylo do 31. 12. 2006 možné. Těmito opatřeními se zlepšila celková finanční situace rodičů pečujících o malé děti, což přispělo ke zvýšení porodnosti. Zvláště ekonomicky aktivní rodiče, kteří se obávali ztráty jednoho příjmu, přestali odkládat rodičovství na příhodnější dobu. Výše příspěvku 7 582 Kč alespoň částečně nahradila chybějící příjem.

4.4. Novela zákona o státní sociální podpoře s účinností od 1. 1. 2008

4.4.1. Změny v nároku na rodičovský příspěvek

Podle novely zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře s účinností od 1. ledna roku 2008 se přiznává nárok na rodičovský příspěvek vždy na nejmladší dítě v rodině i v případě narození dvojčat a vícčrat, s výjimkou některých případů u dětí dlouhodobě zdravotně postižených a dětí dlouhodobě těžce zdravotně postižených. Rozlišují se tři výše rodičovského příspěvku dané pevnými měsíčními částkami:

- ve zvýšené výměře 11 400 Kč,
- v základní výměře 7 600 Kč,
- ve snížené výměře 3 800 Kč.

Jednotlivé výše příspěvku se váží k příslušné době pobírání příspěvku. V souvislosti s výší příspěvku se dále rozlišují čtyři doby čerpání:

- do dvou let věku dítěte,
- do tří let věku dítěte,
- do čtyř let věku dítěte,
- do sedmi let věku dítěte, které je uznáno jako dítě s nepříznivým zdravotním stavem.

4.4.2. Volba nároku na rodičovský příspěvek

Volbu doby čerpání do dvou nebo tří let věku dítěte provádí rodič při splnění zákonem stanovených podmínek. Touto volbou si rodič zároveň zvolí i k ní příslušnou výši příspěvku:

- rychlejší čerpání rodičovského příspěvku do dvou let věku dítěte může uplatnit pouze rodič, který má nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši alespoň 380 Kč za kalendářní den,
- o klasické čerpání rodičovského příspěvku do tří let věku dítěte může požádat rodič, který má nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo na nemocenské dávky v souvislosti s porodem,

- nárok na pomalejší čerpání rodičovského příspěvku do čtyř let věku dítěte vzniká rodiči, kterému nevznikl nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství, nebo nemocenských v souvislosti s porodem nebo rodiči, který neprovedl volbu nároku na rodičovský příspěvek v zákonem stanovené lhůtě. [22]

Volbu je oprávněn provést rodič uplatňující nárok na rodičovský příspěvek, tj. podání žádosti na předepsaném tiskopisu MPSV, a v době volby má na rodičovský příspěvek nárok. Volba nároku se provádí na základě písemné žádosti oprávněné osoby (rodiče) a podává se na úřadu státní sociální podpory, který o rodičovském příspěvku rozhoduje. Volbu nároku nelze měnit ani rodičem, který převzal dítě do péče poté, kdy už byla volba nároku provedena. Zákon o státní sociální podpoře stanoví dva termíny pro možnost volby čerpání rodičovského příspěvku:

- kalendářní měsíc následující po měsíci, ve kterém dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek, dosáhne 22 týdnů života, respektive 31 týdnů života narodily se dvě či více dětí zároveň (rychlejší čerpání),
- 21. měsíc věku dítěte zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek (klasické čerpání). [22]

U zdravotně postižených dětí má rodič nárok ode dne posouzení dítěte jako dlouhodobě zdravotně postiženého nebo těžce zdravotně postiženého na rodičovský příspěvek v základní výměře tj. 7 600 Kč do 7 let věku dítěte, a to bez ohledu na dříve zvolenou možnost čerpání rodičovského příspěvku před posouzením zdravotního stavu dítěte. Toto platí i v případě, že takové dítě není nejmladším dítětem v rodině. Je-li rodičem muž, považuje se pro účely nároku na rodičovský příspěvek podmínka nároku na peněžitou pomoc za splněnou i tehdy, jestliže na ni tomuto rodiči nevznikl nárok jen proto, že nesplňuje podmínky uvedené v zákoně č. 88/1968 Sb., o nemocenském pojištění, konkrétně osamělost rodiče nebo, že manželka sama nemůže či nesmí ze zdravotních důvodů o dítě pečovat. [21]

4.5. Mateřská a rodičovská dovolená v některých státech Evropy

Systém čerpání mateřské a rodičovské dovolené se v evropských zemích značně liší, co se týká délky, podmínek, systému financování i flexibility čerpání. Většina evropských zemí

má méně štědrý sociální systém péče o rodinu než je tomu u nás. Není výjimkou, že rodičovská dovolená trvá ve vyspělých zemích kratší dobu než jeden rok a výše rodičovského příspěvku je v poměru k průměrné mzdě většinou výrazně nižší než v České republice.

Na Slovensku trvá rodičovská dovolená do tří let věku dítěte, pokud je zdravotně postižené tak do 6 let věku dítěte. Pečující rodič nemůže být výdělečně činný a výše příspěvku dosahuje zhruba dvou třetin příspěvku vypláceného u nás. Polsko poskytuje rodičovskou dovolenou nepracujícímu rodiči, který pečuje o dítě do dvou let věku, do tří let při narození vícero dětí či osamělosti rodiče, výše příspěvku též dosahuje přibližně dvou třetin příspěvku u nás. V Rakousku je systém nastaven štedřejší. Rodičovská dovolená trvá do tří let věku dítěte a výše příspěvku činí v přepočtu cca 11 000,-Kč. Norsko umožňuje rodičovskou přerušovaně čerpat až do dvou let věku dítěte v kombinaci s částečným pracovním úvazkem. Ve Velké Británii po mateřské dovolené trvající 12 měsíců navazuje rodičovská dovolená 13 týdnů a rodičovský příspěvek se zde vůbec nevyplácí. Je kompenzován systémem daňových úlev. Německo poskytuje rodičovskou do jednoho roku věku a výše příspěvku je vázaná na výši příjmu pečujícího rodiče před narozením dítěte. Souběh výdělečné činnosti a čerpání příspěvku není možný. Francie rozlišuje pořadí narození dítěte. Pro první dvě děti trvá rodičovská maximálně tři roky celkem, při narození třetího dítěte dva roky a je vyplácena ve zvýšené výměře. [26]

5. Analýza současné situace

V této části bakalářské práce je pozornost dedikována výsledkům vývoje rodičovského příspěvku v okrese Teplice, kterých bylo docíleno pomocí analýzy časových řad a Spearmanova koeficientu pořadové korelace ve sledovaném období let 2004 až 2009. Rok 2004 byl rokem zlomovým v důsledku legislativních změn. Na základě zákona č. 453/2003 Sb., který novelizoval zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře byla prvním rokem státní správa na úseku státní sociální podpory přenesena na úřady práce a v hlavním městě Praze na úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy. Data potřebná pro tuto analýzu jsou čerpána z úřadu práce v Teplicích, odboru státní sociální podpory a Českého statistického úřadu.

5.1. Struktura rodičovského příspěvku

Rok 2007 byl rokem zlomovým ve výši nároku na dávku rodičovský příspěvek. Nárok již nebyl odvozován od násobku životního minima na osobní potřeby rodiče, ale od průměrné mzdy v České republice. Jelikož dochází ke stárnutí populace této země, bylo snahou zachovat popřípadě udržet porodnost na přijatelné úrovni. Výše dávky byla stanovena na 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, v němž se rodičovský příspěvek poskytoval, což zvýšilo částku nároku u této dávky na 7 582 Kč měsíčně.

Tabulka č. 1 Vývoj vybraných ukazatelů rodičovského příspěvku a porodnosti v letech 2004 – 2009

Okres Teplice	2004	2005	2006	2007	2008	2009	\bar{k}
Vypl. dávky RodP v mil. Kč	144,382	174,824	187,139	387,588	380,389	374,403	1,263
Počet dávek RodP	45 801	49 444	51 004	55 564	59 505	59 478	1,054
Počet nar. dětí	1 376	1 345	1 434	1 518	1 542	1 424	1,008

Zdroj: <http://www.czso.cz>, Úřad práce v Teplicích

Tabulka č. 1 popisuje vývoj hlavních ukazatelů rodičovského příspěvku od roku 2004 do 2009. V jednotlivých letech je patrný vývoj počtu dávek, vyplacených příspěvků a počet narozených dětí. Většina údajů má do období let 2007 až 2008 rostoucí charakter. Zvláště v tomto období je viditelný nárůst finančních prostředků vyplacených na rodičovském příspěvku.

5.2. Vývojová tendence významných ukazatelů

5.2.1. Částky vyplacených dávek rodičovského příspěvku

Pomocí elementární charakteristiky časových řad bude vývoj objemu finančních prostředků vyplacených na dávkách rodičovského příspěvku zhodnocen v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Částky vyplacených dávek rodičovského příspěvku v mil. Kč včetně elementární charakteristiky časových řad

Rok	y_i (mil.Kč)	dy_i	r_i	k_i
2004	144,382			
2005	174,824	30	21,084	1,211
2006	187,139	12	7,044	1,070
2007	387,588	200	107,113	2,071
2008	380,389	-7	-1,858	0,981
2009	374,403	-6	-1,574	0,984
Celkem	1 648,723			

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Průměr časové řady: **274,787**

Průměrné tempo růstu do roku 2007: **1,451**

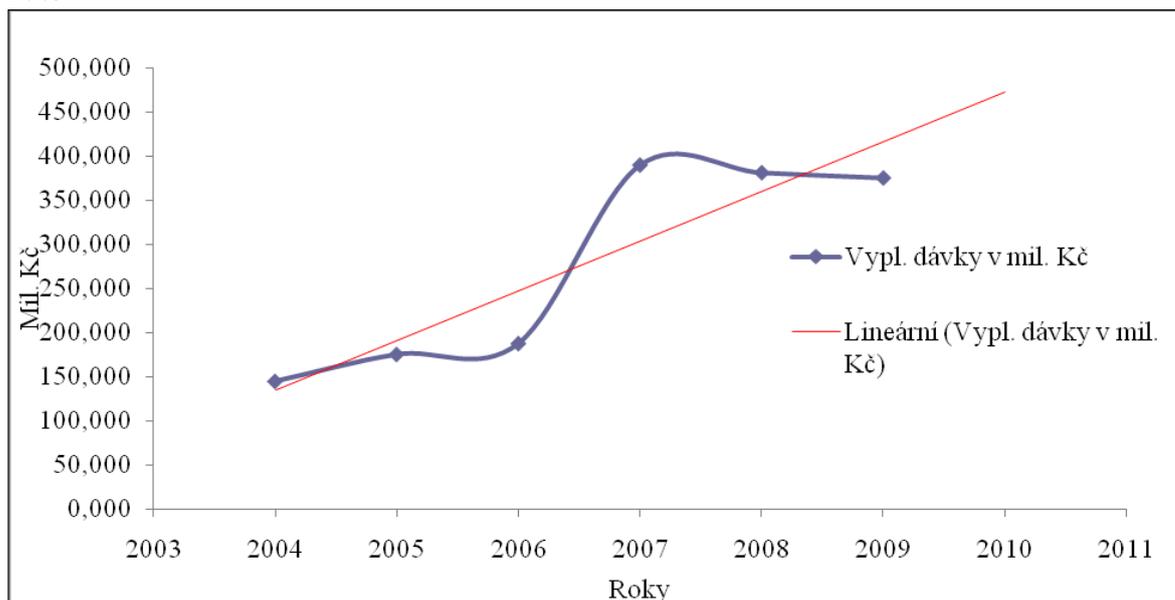
Průměrné tempo růstu od roku 2007: **0,983**

Odhad vývoje objemu finančních prostředků na RodP

v roce 2010 v mil. Kč: **471,512**

V průběhu roku 2007 bylo vyplaceno na dávkách rodičovského příspěvku 387,588 mil. Kč. Průměrná výše této dávky dosáhla částky 6 976 Kč. Porovnáním s rokem 2004, kdy bylo vyplaceno na dávkách rodičovského příspěvku 144,382 mil. Kč, a průměrná výše dávky činila 3 152 Kč, došlo ke zvýšení vyplacených dávek o 243,206 mil. Kč a průměrně to přispělo k navýšení o 3 824 Kč na jednu dávku. První diference umožňuje vyčíslit jednotlivé přírůstky. Tyto údaje hovoří o tom, že změna legislativy v roce 2007 přispěla k zásadnímu zvýšení vyplácené částky na jednu dávku. V tomto období je patrný i nárůst počtu narozených dětí. Zejména zaměstnaní rodiče přestali váhat se založením rodiny, protože rodičovský příspěvek ve větší míře pokrýval ztrátu chybějícího příjmu matky po narození dítěte. Během roku 2008 došlo k nepatrnému poklesu ukazatele, jelikož bylo vyplaceno o 8,598 mil. Kč méně a počet vyplacených dávek klesl na hodnotu 380,389 mil. Kč. Příčinou tohoto výsledku je zcela jistě ekonomická krize, která se nevyhnula ani rodinám v okrese Teplice. Průměrné tempo růstu je do roku 2007 vyjádřeno hodnotou 145,080 procentních bodů. Z uvedeného údaje vyplývá, že v průměru každý rok bylo na dávkách vyplaceno o 45 % více. Tato hodnota je velice ovlivněna rokem 2007, kdy bylo vyplaceno o 200,449 mil. Kč více než v roce 2006. Celkem bylo vyplaceno 1 649 mil. Kč. Průměrně to činí 275 mil. Kč za rok.

Graf č. 1: Částky vyplacených dávek rodičovského příspěvku v mil. Kč v letech 2004 – 2009

Zdroj: <http://www.czso.cz>

V grafu č. 1 je zanesen vývoj ukazatele částek na dávkách rodičovského příspěvku, který byl propočítán pomocí trendové funkce. Pro daný ukazatel byla použita lineární trendová funkce (příloha č. 1) ve tvaru:

$$y_i' = 78,062 + 56,207 * t_i.$$

Z vypočítané hodnoty korelace $I = 0,898$ je zřejmé, že vystihuje zákonitosti vývoje dané časové řady téměř přesně. Tato trendová funkce byla použita i pro bodový a intervalový odhad. Tyto odhady propůjčily hodnoty nezbytné pro predikci částek vyplacených dávek rodičovského příspěvku v roce 2010. Bodový odhad činí 97,109 mil. Kč na částce dávek rodičovského příspěvku. To znamená, že se odhad vývoje objemu finančních prostředků na dávky rodičovského příspěvku z roku 2009 do následujícího roku zvýší o hodnotu bodového odhadu na 471,512 mil. Kč. Intervalový odhad se pohybuje na hranici <306,132; 636,892> mil. Kč částky dávek rodičovského příspěvku. Tento očekávaný vývoj obsahuje přípustnou chybu předpovědi.

5.2.2. Počet přiznaných dávek rodičovského příspěvku

Počet dávek rodičovského příspěvku do roku 2008 rostl, v roce 2009 došlo k mírnému snížení. Pomocí analýzy časových řad je vývoj počtu žádostí o rodičovský příspěvek zrekapitulován v následující tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Počet přiznaných dávek rodičovského příspěvku včetně elementární charakteristiky časových řad

Rok	y_i	dy_i	r_i	k_i
2004	45 801			
2005	49 444	3 643	7,954	1,080
2006	51 004	1 560	3,155	1,032
2007	55 564	4 560	8,940	1,089
2008	59 505	3 941	7,093	1,071
2009	59 478	-27	-0,045	1,000
Celkem	320 796			

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

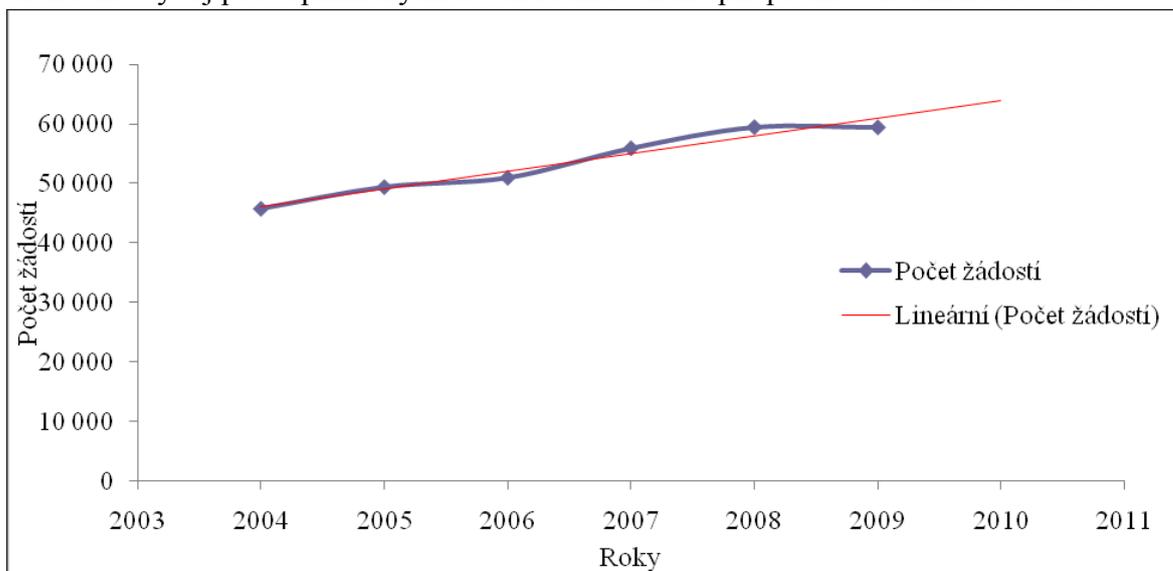
Průměr časové řady: **53 466,000**

Průměrné tempo růstu: **1,054**

Odhad vývoje počtu žádostí o RodP v roce 2010: **63 778,800**

Z tabulky č. 3 je zřetelná rostoucí tendence počtu žádostí o rodičovský příspěvek do roku 2008. V roce 2009 dochází k mírnému snížení počtu těchto žádostí. Hodnoty roku 2004 jsou zjevně nejnižší. Každý další rok docházelo k růstu počtu žádostí a to až do již zmíněného roku 2008, kdy jejich počet dosáhl hodnoty 59 505 kusů, což je ve sledovaném vývoji nejvyšší dosažená hodnota. Nejvyššího meziročního nárůstu bylo docíleno v roce 2007, kdy tempo růstu dosáhlo bezmála 109 %. V roce 2009 se průměrné tempo růstu snížilo o 0,045 %, z čehož vyplývá, že došlo i ke snížení porodnosti.

Graf č. 2: Vývoj počtu přiznaných dávek rodičovského příspěvku v letech 2004 – 2009

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

Z grafu č. 2 je patrné, že vývoj počtu žádostí o rodičovský příspěvek má rostoucí charakter. Na základě indexu korelace, který dosáhl hodnoty 0,981, byla zvolena trendová funkce ve tvaru lineární rovnice (příloha č. 2):

$$y_i' = 43\,153,200 + 2\,946,514 * t_i$$

Hodnota bodového odhadu činí 63 779 kusů žádostí o rodičovský příspěvek, což je o 4 301 žádostí více než v roce 2009. Přípustná chyba odhadu je zahrnuta v intervalu $\langle 60\,231,022; 67\,326,578 \rangle$, což nepopírá růst počtu žádostí o rodičovský příspěvek v budoucnosti.

5.2.3. Počet narozených dětí v okrese Teplice v letech 2004 – 2009

Počet narozených dětí je základním demografickým ukazatelem. Jeho trend značí úroveň prorodinné sociální politiky každé společnosti. V tabulce č. 4 je zachycen vývoj počtu narozených dětí pomocí elementární charakteristiky časových řad.

Tabulka č. 4: Počet narozených dětí v okrese Teplice v letech 2004 – 2009

Rok	y_i	Δy_i	r_i	k_i
2004	1 376			
2005	1 345	-31	-2,253	0,977
2006	1 434	89	6,617	1,066
2007	1 518	84	5,858	1,059
2008	1 542	24	1,581	1,016
2009	1 424	-118	-7,652	0,923
Celkem	8 639			

Zdroj: <http://www.czso.cz>

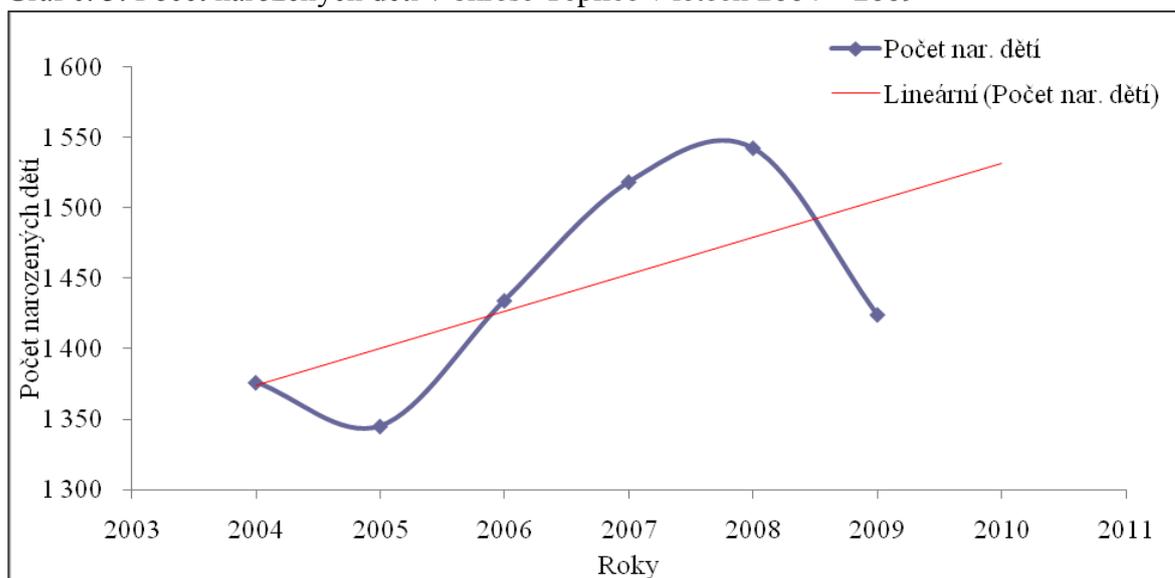
Průměr časové řady: **1 439,833**

Průměrné tempo růstu: **1,008**

Odhad vývoje počtu narozených dětí v roce 2010: **1 531,333**

Jak je zřejmé z tabulky č. 4, že počet narozených dětí se v roce 2005 snížil, od roku 2006 došlo ke zvýšení vývoje a v roce 2009 došlo opět k jeho snížení. Rok 2005 přinesl snížení počtu narozených dětí o 2,253 %, proti tomu ukazatel roku 2006 byl podstatně příznivější, jelikož se narodilo o 6,617 % více dětí. V roce 2008 bylo dosaženo největšího nárůstu této hodnoty, kdy se počet narozených dětí vyšplhal na 1 542. Toto příznivé číslo svědčí o tom, že navýšení částky rodičovského příspěvku, ke kterému došlo od 1. 1. 2007, přispělo k růstu porodnosti. Za zmínku stojí rok 2008, v němž se narodilo o 197 více dětí proti roku 2005. Průměrné tempo růstu v rozmezí let 2006 až 2008 je vyjádřeno hodnotou 104,685 procentních bodů. To znamená, že v uvedených letech došlo ke zvýšení porodnosti v průměru o 5 %. V roce 2009 je patrný pokles ukazatele o 7,652 % na hodnotu 1 424. Tento výsledek má za následek probíhající finanční krize, která se samozřejmě nevyhnula ani rodinám.

Graf č. 3: Počet narozených dětí v okrese Teplice v letech 2004 – 2009

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Dle grafu č. 3 je patrné, že vývoj ukazatele počtu narozených dětí v těchto letech kolísá. V roce 2005 je zaznamenán pokles, dále v letech 2006 až 2008 nárůst a v roce 2009 opět poklesl. I přesto byla hodnota roku 2009 příznivější proti roku 2005, tehdy se narodilo o 79 dětí více. Pro predikci budoucího vývoje ukazatele roku 2010 byla zvolena lineární trendová funkce ve tvaru (příloha č. 3):

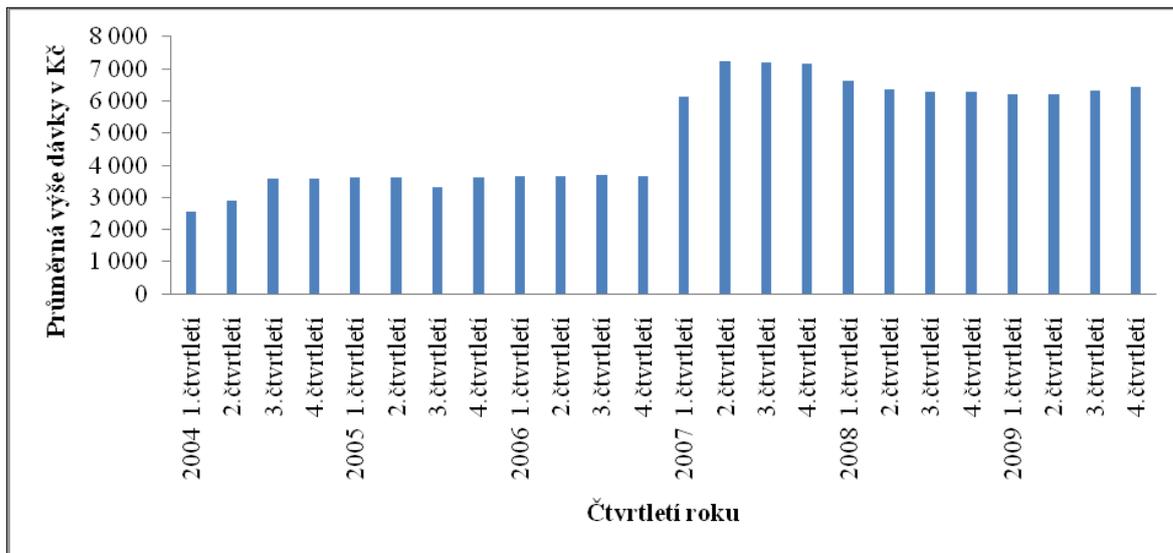
$$y_i' = 1\,348,333 + 26,143 * t_i.$$

Tvar trendové funkce byl zvolen na základě hodnoty indexu korelace, který činí 0,997. Podle vypočteného bodového odhadu se dá očekávat nárůst počtu narozených dětí na 1531. Přípustná chyba předpovědi je zahrnuta v intervalu <1 338,479; 1 724,178> počtu narozených dětí.

5.3. Závislost vyplácené dávky na výši počtu narozených dětí

Těsnot závislosti hodnoty průměrně vyplácené dávky rodičovského příspěvku na výši počtu narozených dětí v jednotlivých čtvrtletích let 2004 – 2009 je charakterizována pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace.

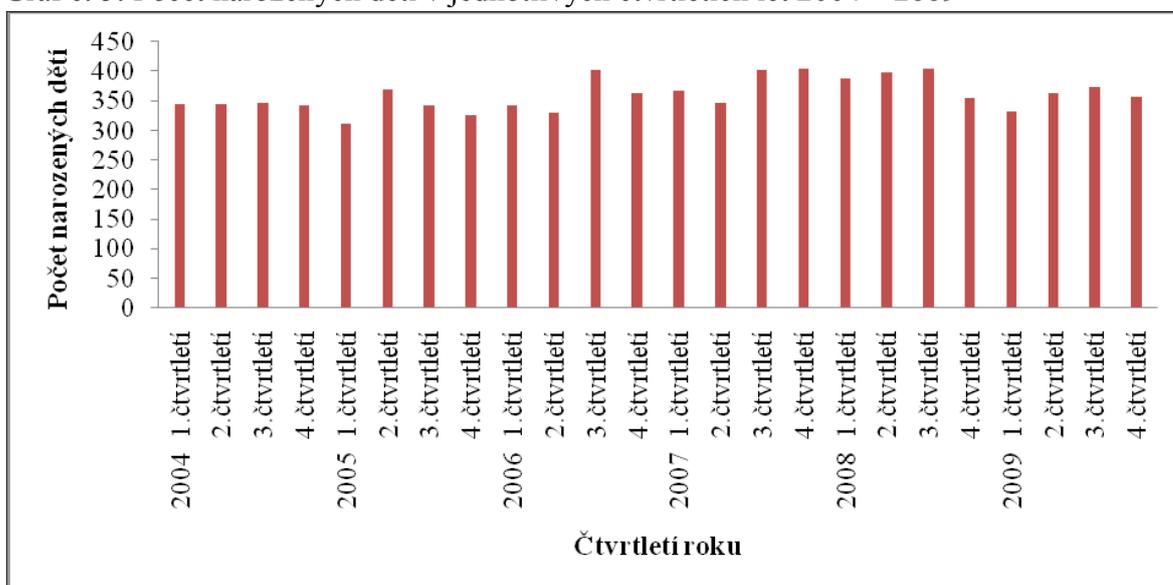
Graf č. 4: Průměrná výše vyplácené dávky rodičovského příspěvku v jednotlivých čtvrtletích let 2004 – 2009

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

Dle grafu č. 4 je patrné, že vývoj střední hodnoty vyplácené dávky v jednotlivých čtvrtletích kolísal. K nárůstu tohoto průměru došlo změnou legislativy od 1. 1. 2007, kdy se zvýšila částka vyplácené dávky na 7 582 Kč. Porovnáním hodnot průměrné výše dávky v jednotlivých čtvrtletích bylo zjištěno, že nejvyšší střední hodnota dávky byla vyplácena ve 2. čtvrtletí roku 2007 a činila 7 240 Kč. Oproti tomu nejnižší průměrná dávka byla poskytována v 1. čtvrtletí 2004 ve výši 2 547 Kč. Mezi těmito obdobími došlo ke zvýšení průměrné výše vyplácené dávky o 4 693 Kč.

Graf č. 5: Počet narozených dětí v jednotlivých čtvrtletích let 2004 – 2009

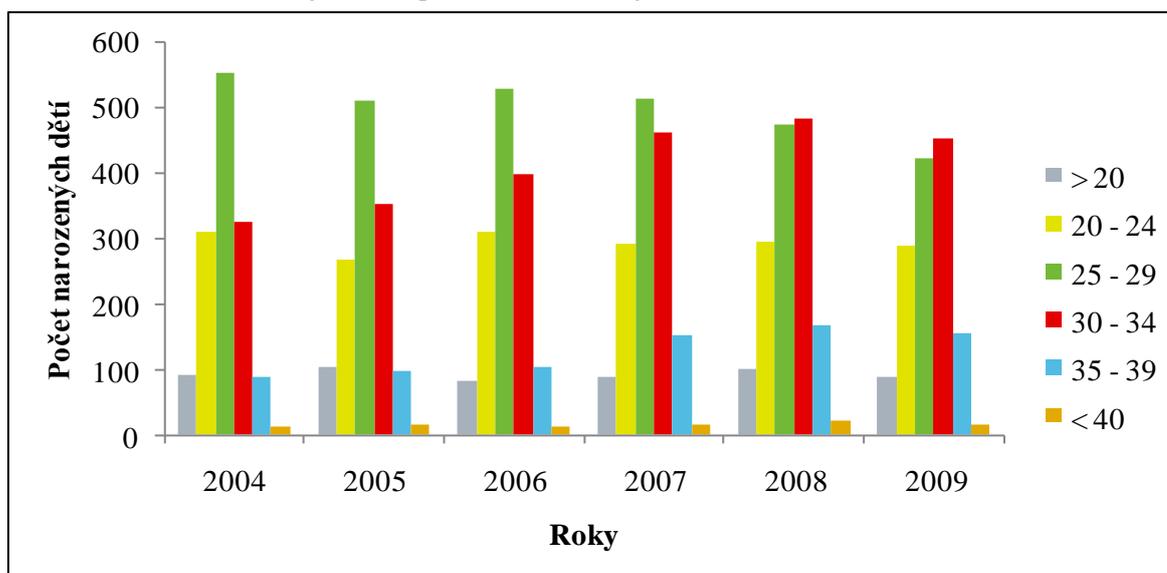
Zdroj: <http://www.czso.cz>

Z grafu č.5 je také možno vyčíst, že porodnost v jednotlivých čtvrtletích měla též kolísavou úroveň. Nejvíce dětí 404 se narodilo ve 4. čtvrtletí 2007, oproti tomu nejnižší porodnost byla zaznamenána v 1. čtvrtletí 2005 a to 311 narozených dětí.

Jelikož vypočtená hodnota r_s je 0,559 a překročila kritickou hodnotu pro R_α , zamítáme hypotézu, že průměrná výše dávky a počet narozených dětí jsou nezávislé (příloha č. 4). Z tohoto vyplývá, že výše dávky rodičovského příspěvku ovlivňuje porodnost v naší společnosti.

Z grafu č. 6 je patrný vývoj počtu narozených dětí v letech 2004 až 2009 podle věku matky. Zvláštní pozornost si zaslouží věk matky v rozmezí 35 – 39 let, který odpovídá ročníkům narození 1968 - 1972. V roce 2004 se těmto matkám narodilo 89 dětí a po zvýšení dávky rodičovského příspěvku v roce 2007 to bylo již 151 dětí, což je o 62 více. Tato hodnota odpovídá 70 % nárůstu oproti roku 2004. Matkám ve věku 30 – 34 let se v roce 2004 narodilo 325 dětí a v roce 2007 to bylo 460 dětí, což je o 135 více. Tato hodnota se rovná bezmála 42 % zvýšení proti roku 2004. Porovnáním uvedených skutečností byla ověřena závislost výše vyplácené dávky rodičovského příspěvku na porodnost (příloha č. 5).

Graf č. 6: Počet narozených dětí podle věku matky

Zdroj: <http://www.czso.cz>

5.4. Struktura rodičů s rodičovským příspěvkem

Rodiče dětí čerpající rodičovský příspěvek můžeme rozdělit do dvou základních skupin. V první skupině jsou rodiče, kteří nebyli před narozením dítěte výdělečně činní, a do druhé řadíme rodiče výdělečně činné. Od 1. ledna roku 2008 byli rodiče patřící do druhé skupiny zvýhodněni. Změnou legislativy jim bylo umožněno zvolit si dobu trvání rodičovského příspěvku a výši vyplácené částky. Tento přechod umožnil zkrátit si po splnění stanovených podmínek dobu čerpání a to do dvou let věku dítěte s měsíční dávkou 11 400 Kč nebo do tří let věku dítěte s měsíční dávkou 7 600 Kč.

Rodiči, který nebyl před narozením dítěte výdělečně činný, není umožněno provést volbu, jelikož se tento nárok váže na pobírání peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenských dávek v souvislosti s porodem. Nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství má rodič, který byl výdělečně činný před nástupem na mateřskou dovolenou více jak 270 dní a to v posledních dvou letech. Pokud nárok na peněžitou pomoc v mateřství uplatní otec dítěte, může tuto dávku pobírat nejdříve po ukončení 6. týdne po narození dítěte. Na nemocenské dávky v souvislosti s porodem má nárok matka, která porodila a splnila před nástupem na mateřskou dovolenou podmínku výdělečné činnosti kratší než 270 dní též v posledních dvou letech.

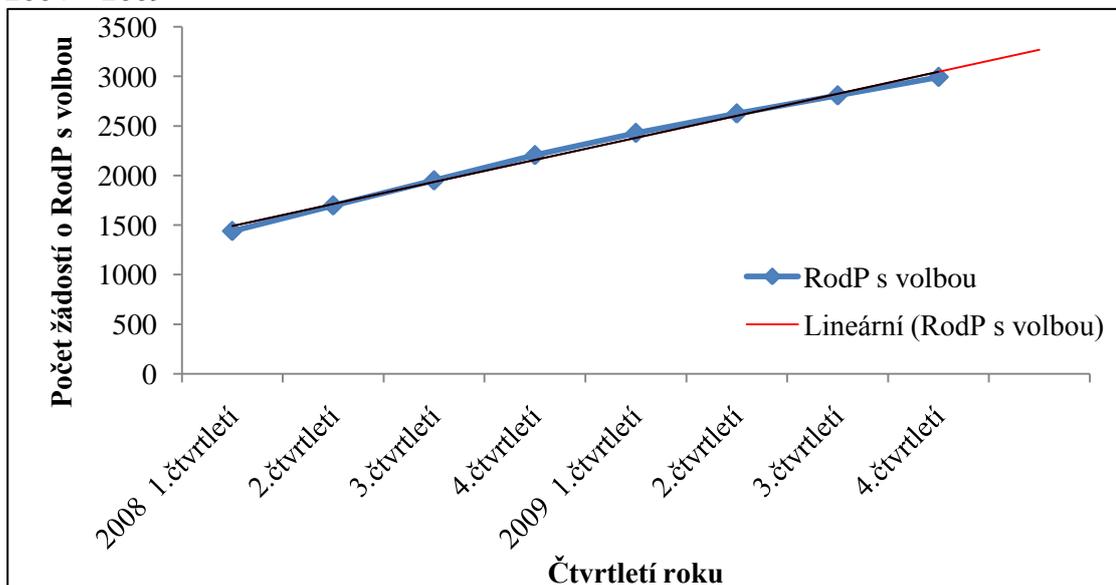
Tabulka č. 6: Počet dávek rodičovského příspěvku

		Žádosti o RodP bez volby	%	Žádosti o RodP s volbou	%	Σ
2008	1.čtvrtletí	13 033	90%	1 440	10%	14 473
	2.čtvrtletí	13 066	88%	1 698	12%	14 764
	3.čtvrtletí	13 217	87%	1 953	13%	15 170
	4.čtvrtletí	12 893	85%	2 205	15%	15 098
2009	1.čtvrtletí	12 953	84%	2 429	16%	15 382
	2.čtvrtletí	12 716	83%	2 625	17%	15 341
	3.čtvrtletí	11 974	81%	2 807	19%	14 781
	4.čtvrtletí	10 984	79%	2 993	21%	13 977

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

Z tabulky č. 6 je zřejmá rostoucí tendence uplatněných žádostí rodičovského příspěvku s volbou nároku na tuto dávku. 1. čtvrtletí 2008 bylo prvním čtvrtletím, které podléhalo novým podmínkám nároku na tuto dávku a bylo v něm provedeno 1 444 voleb.

Graf č. 7: Žádosti o rodičovský příspěvek s volbou nároku v jednotlivých čtvrtletích let 2004 – 2009

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

Z grafu č. 7 je patrná rostoucí tendence žádostí s provedenou volbou. Ve čtvrtém čtvrtletí 2009 bylo již uplatněno 2993 voleb nároku na rodičovský příspěvek, což je nejvíce ve sledovaném vývoji. Nejvyšší mezičtvrtletní nárůst byl dosažen ve 2. čtvrtletí 2008, kdy tempo růstu dosáhlo 118 %, a počet žádostí s volbou se zvýšil o 258. Od tohoto období se tempo růstu snižuje. Z uvedených zjištění vyplývá, že 6,63 % přírůstku počtu uplatněných

voleb nároku na rodičovský příspěvek není ničím překvapivým. Z grafu č. 7 je zřejmé, že vývoj počtu uplatněných voleb má stabilní rostoucí tendenci. Na základě indexu korelace, který dosáhl hodnoty 0,997, byla zvolena trendová funkce ve tvaru lineární rovnice (příloha č. 6):

$$y_i' = 1\,268,464 + 222,202 * t_i .$$

Z grafu je také možno vyčíst, že budoucí trend bude i nadále rostoucí. Hodnota bodového odhadu činí 3 268, což je o 275 více než ve 4. čtvrtletí roku 2009. Při zahrnuté přípustné chybě je dosaženo intervalu <3 060,475; 3 476,096>. Interval přípustné chyby odhadu nevyvrací růst počtu voleb nároku na rodičovský příspěvek v budoucnosti.

5.5. Návrhy a doporučení

Soudobá česká rodina se potýká s řadou socioekonomických překážek, společenských tlaků a vysokých nároků na péči o děti a jejich výchovu. Tyto skutečnosti způsobují ztížení podmínek k jejímu bezproblémovému fungování a obtížnějšímu naplňování jejich potřeb. Naše společnost se podobně jako jiné evropské státy potýká s nízkou porodností, jejíž rostoucí míra je klíčová pro zpomalení budoucího razantního stárnutí české populace. Při zakládání rodiny mladí lidé často čelí řadě socioekonomických překážek. K těm nejzávažnějším patří finanční nedostupnost bydlení, obtíže se zapojením se na trh práce a vybudováním si jisté pracovní pozice. Tyto faktory ovlivňují schopnost rozhodnout se pro založení rodiny a početí dítěte a proto přispívají k pokračujícímu trendu odkladů porodů do vyššího věku.

Finanční situace rodin s dětmi se celkem zlepšuje, avšak míra závislosti na finanční podpoře státu je stále vysoká. Zejména v období péče o malé děti je takřka povinností státu se o rodinu postarat zvláště po finanční stránce. Zvýšení dávek spojených s mateřstvím a rodičovstvím je pro rodiny s dětmi nejpreferovanějším opatřením v oblasti rodinné politiky.

V rámci systému dávek statní sociální podpory patří mezi nejvýznamnější dávky právě rodičovský příspěvek, který zajišťuje rodinám finanční podporu spojenou s péčí o malé děti. Výše této dávky by se měla odvíjet od ekonomické aktivity rodiče. Rodič s vyšším

příjmem by měl mít možnost výplat přiměřeného příspěvku k jeho výdělku, obdobně jako je tomu u dávek nemocenského pojištění. Takovéto opatření by jistě přispělo k vyšší porodnosti, jelikož řada rodičů právě s vyšším příjmem odkládá založení rodiny do budoucna. Není ojedinělé, že se narodí první dítě matce v pokročilejším věku. Samozřejmě je nutné stanovit hranici nejnižší možné úrovně vyplácené dávky pro ty, kteří před narozením dítěte výdělečně činní nebyli. Těmto rodičům by měla být vyplácena dávka ve výši 3 800 Kč měsíčně od data narození dítěte nikoliv až od 22 měsíce jeho věku. Doporučených rozlišení výší rodičovského příspěvku je celkem pět:

- ve zvýšené výměře 14 400 Kč, při denní výši peněžité pomoci v mateřství alespoň 580 Kč,
- ve zvýšené výměře 11 400 Kč, při denní výši peněžité pomoci v mateřství 380 Kč až 579 Kč,
- v základní výměře 9 600 Kč, v závislosti na výši peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenských dávek v souvislosti s porodem přinejmenším 380 Kč na kalendářní den,
- v základní výměře 7 600 Kč, v závislosti na vznik nároku na výplatu peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenských dávek v souvislosti s porodem,
- ve snížené výměře 3 800 Kč.

V souvislosti s výší příspěvku je doporučeno ponechat dobu čerpání této dávky takto:

- při rychlejším čerpání, tj. do 2 let věku dítěte, zvýšená výměra dávky,
- klasické čerpání, tj. do 3 let věku dítěte, základní výměra dávky,
- pomalejší čerpání, tj. do 4 let věku dítěte, pokud rodiči nevznikl nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství nebo nemocenských dávek v souvislosti s porodem, popřípadě rodiči, který neuplatnil volbu nároku na dávku rodičovský příspěvek.

Volba nároku na dávku rodičovský příspěvek by měla být součástí žádosti o tuto dávku a nikoliv samostatnou žádostí s možností provedení volby dle zákonem stanovených podmínek. V praxi by to pro rodiče znamenalo jednodušší vyřízení této dávky, jelikož by nebylo nutné sledovat lhůtu pro podání žádosti o volbu nároku na rodičovský příspěvek. Další úsporu by bylo možné očekávat na jednotlivých úřadech, protože by klesl počet vyřizovaných žádostí a tím i náklady na správní řízení.

6. Závěr

Rodičovský příspěvek prošel několika legislativními změnami. Zlomovým rokem v důsledku těchto změn byl rok 2004, kdy na základě zákona č. 453/2003 Sb., který novelizoval zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře byla prvním rokem státní správa na úseku státní sociální podpory přenesena na úřady práce a v hlavním městě Praze na úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy. Od 1. května tohoto roku došlo také k navýšení částky násobku 1,1 životního minima na osobní potřeby rodiče na 1,54, a tím ke vzrůstu této dávky na 3 573 Kč měsíčně. Výše dávky se postupně zvedala, vždy v závislosti na stanovené životní minimum.

Rok 2006 přinesl rodičům další zvrat, který ocenili zvláště ti rodiče, kteří pomýšleli na návrat do zaměstnání alespoň na částečný pracovní úvazek. Dítěti, které nedosáhlo tří let věku, byla povolena návštěva jeslí nebo jiného obdobného zařízení pět dnů v kalendářním měsíci, návštěva předškolního zařízení pro dítě od tří do čtyř let jeho věku byla limitována hranicí čtyři hodiny denně.

Klíčovým přechodem v nároku na tuto dávku se stal rok 2007, kdy se výše příspěvku, přestala odvíjet od životního minima oprávněné osoby. Rozhodujícím podkladem pro výpočet dávky byla částka odpovídající 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za kalendářní rok, který o dva roky předcházel kalendářnímu roku, v němž se rodičovský příspěvek poskytoval. Nárok stoupl na 7 582 Kč měsíčně. Další významnou změnou byla od 1. 1. 2008 možnost volby nároku na tuto dávku, která umožnila rodiči zvolit si dobu čerpání a výši příspěvku.

Stav a vývoj rodičovského příspěvku byl zhodnocen dle významných ukazatelů, s jejichž pomocí je přehledně rekapitulována tato problematika. Mezi ukazatele byla zařazena výše finančních prostředků vyplacených pro nárok na tuto dávku, množství uplatněných žádostí, počet živě narozených dětí, průměrná výše dávky ve čtvrtletích jednotlivých let a volba nároku na dávku rodičovského příspěvku. Výsledky byly získány na základě analýzy časových řad s následným sestavením trendové funkce a Spearmanova koeficientu pořadové korelace. V závěru byla prostřednictvím bodového koeficientu a intervalového

odhadu vyjádřena předpověď pro vývoj daných ukazatelů v roce 2010 a síla závislosti kvantitativních znaků.

Vývoj objemu vyplacených finančních prostředků na rodičovský příspěvek měl v období let 2004 - 2007 rostoucí tendenci, ale v roce 2008 byl zaznamenán mírný pokles. Bylo vyplaceno o 7,199 mil. Kč méně než v předchozím období, tato tendence přetrvala i do roku 2009. Pokles zajisté způsobila finanční krize se všemi svými důsledky, která se nevyhnula ani rodinám v okrese Teplice. Prognóza na rok 2010 vykazuje opět růst objemu vyplácených finančních prostředků, tj. dle odhadu na 471,512 mil. Kč.

Četnost přiznaných dávek rodičovského příspěvku má stabilní charakter do roku 2008. V roce 2009 došlo k mírnému poklesu, tj. o 27 žádostí. Předpověď na rok 2010 vykazuje nárůst o 4 301 žádostí.

Počet narozených dětí se v roce 2005 mírně snížil, ale od dalšího roku začal znovu stoupat. Nejpriznivějším, co se týče množství narozených dětí, se jeví rok 2008, ve kterém se narodilo o 197 dětí více proti roku 2005. Toto příznivé číslo svědčí o tom, že navýšení částky rodičovského příspěvku, ke kterému došlo od 1. 1. 2007, přispělo k růstu porodnosti. Pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace bylo prokázáno, že výše dávky rodičovského příspěvku ovlivňuje porodnost v naší společnosti.

V počtu narozených dětí podle věku matky v rozmezí 35 – 39 let, který odpovídá ročníkům narození 1968 – 1972, došlo v roce 2007 ke zvýšení ukazatele, jelikož se narodilo 151 dětí, což je o 70 % více než v roce 2004. V kontextu s těmito ročníky ještě nelze hovořit o generaci tzv. „Husákových dětí“, jelikož zvýšené přídavky na děti a výhodné novomanželské půjčky, které podpořili porodnost v rámci této propopulační politiky, byly poskytovány až od roku 1973. Matkám ve věku 30 – 34 let (generace „Husákových dětí“) se v roce 2007 narodilo 460 dětí, což je bezmála o 42 % více oproti roku 2004. Porovnáním uvedených skutečností byla ověřena závislost výše vyplácené dávky rodičovského příspěvku na porodnost.

V oblasti nároku na volbu dávky rodičovského příspěvku je zřejmá rostoucí tendence uplatněných žádostí s touto volbou. Nejvyšší mezičtvrtletní nárůst byl dosažen ve 2. čtvrtletí 2008, kdy tempo růstu dosáhlo 118 %, a počet žádostí s volbou se zvýšil o 258

voleb. Předpověď pro rok 2010 má rostoucí tendenci, tj. o 275 voleb nároku více než v roce 2009.

Z dosažených výsledků je patrné, že lze předpokládat zvýšení porodnosti a tím i nárůst finančních prostředků potřebných pro výplatu dávky rodičovského příspěvku. Z výše formulovaných údajů vyplývá, že výše uvedené dávky a možnost volby doby čerpání s částkou příspěvku pozitivně ovlivňuje rozhodnutí o založení rodiny a početí dítěte.

7. Seznam použité literatury

- [1] Anděl, J.: Statistická analýza časových řad. Praha: SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1976.
- [2] Brdek, M., Jírová, H.: Sociální politika v zemích EU a ČR. Praha: CODEX Bohemia, 1998. ISBN 80-85963-71-X.
- [3] Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dat. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-123-9.
- [4] Hindls, R., Hrovová, S., Seger, J., Fischer, J.: Statistika pro ekonomy. Praha: Professional Publishing, 2006. ISBN 80-869-4616-9.
- [5] Hindls, R., Kaňoková, J., Novák, I.: Metody statistické analýzy pro ekonomy. Praha: Management Press, Ringier ČR, 1997. ISBN 80-85943-44-1.
- [6] Kalibová, K.: Úvod do demografie. Praha: Nakladatelství Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-428-4.
- [7] Krebs, V. a kolektiv: Sociální politika. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-276-1.
- [8] Langhamrová, J., Kačerová E.: Základy demografie. Praha: Nakladatelství VŠE, 2005. ISBN 80-245-0962-8.
- [9] Mareš, P. a kolektiv: Dávky sociálního státu. Brno: Masarykova univerzita, 2001, ISBN 80-210-2624-3.
- [10] Možný, I.: Česká společnost. Praha: Portál, s. r. o., 2002. ISBN 80-7178-624-1.
- [11] Možný, I.: Sociologie rodiny. Praha: Slon, 1999. ISBN 80-85850-75-3.
- [12] Možný, I.: Rodina a společnost. Praha: Slon. 2006. ISBN 80-864429-58-X.
- [13] Mucha, I.: Sociologie – základní texty. Pelhřimov: Tiskárna a vydavatelství, 1999. ISBN 80-86391-13-2.
- [14] Munková, G. a kolektiv: EU Sociální politika v evropských zemích. Praha: Nakladatelství Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0780-8.
- [15] Potůček, M.: Sociální politika. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. ISBN 80-85850-01-X.

- [16] Singli, F., Sociologie současné rodiny. Praha: Portál, s. r. o., 1999. ISBN 80-7178-249-1.
- [17] Tuček, M.: Dynamika české společnosti a osudy lidí na přelomu tisíciletí. Praha: Sociologické nakladatelství, 2003. ISBN 80-86429-22-9.
- [18] Úřad práce v Teplicích, odboru státní sociální podpory.
- [19] Vystoupil, J., Tarabová, Z.: Základy demografie. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3617-6.
- [20] Zákon č. 88/1968 Sb. o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- [21] Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.
- [22] Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.
- [23] Žižková, J.: Základy sociální politiky. Praha: Nakladatelství VŠE, 1993, ISBN 80-7079-975-7.
- [24] < <http://www.czso.cz> > 17. 1. 2011
- [25] < http://www.mpsv.cz/files/clanky/2125/koncepce_rodina.pdf > 25. 2. 2011
- [26] < <http://www.mpsv.cz/cs/4753> > 27. 12. 2010

8. Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Výpočet pro trendovou funkci částek vyplacených dávek rodičovského příspěvku

Příloha č. 2 : Výpočet pro trendovou funkci počtu přiznaných dávek rodičovského příspěvku

Příloha č. 3: Výpočet pro trendovou funkci počtu narozených dětí

Příloha č. 4 : Výpočet pro Spearmanův koeficient pořadové korelace závislosti hodnot průměrně vyplácené dávky rodičovského příspěvku na výši počtu narozených dětí

Příloha č. 5: Tabulka narozených dětí podle věku matky

Příloha č. 6: Výpočet pro trendovou funkci počtu dávek rodičovského příspěvku s volbou nároku

Příloha č. 7: Žádost o rodičovský příspěvek

Příloha č. 8: Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

Příloha č. 9: Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

Příloha č. 10: Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku

Příloha č. 1: Výpočet pro trendovou funkci částek vyplacených dávek rodičovského příspěvku

Rok	Y_i (mil. Kč)	t_i	t_i^2	$t_i Y_i$	Y_i^2	$Y_i t_i^2$	Y_i^3	$Y_i - \bar{Y}$	$(Y_i - \bar{Y})^2$	$(Y_i - \bar{Y})^3$	$Y_i - \bar{Y}$	$(Y_i - \bar{Y})^2$	Y_i^2
2004	144,382	1	1	144,382	20 846,063	144,382	134,2694	10,112	102,257	10,112	-130,406	17 005,596	18028,283
2005	174,824	2	4	349,647	30 563,330	699,295	190,4765	-15,653	245,011	-245,011	-99,963	9 992,692	36281,309
2006	187,139	3	9	561,416	35 020,847	1684,247	246,6836	-59,545	3 545,612	-3 545,612	-87,649	7 682,275	60852,808
2007	387,588	4	16	1550,352	150 224,458	6201,408	302,8907	84,697	7 173,631	7 173,631	112,801	12 724,028	91742,782
2008	380,389	5	25	1901,943	144 695,437	9509,713	359,0978	21,291	453,295	453,295	105,601	11 151,649	128951,230
2009	374,403	6	36	2246,415	140 177,239	13478,490	415,3049	-40,902	1 673,005	-1 673,005	99,615	9 923,217	172478,152
Σ	1 648,723	21	91	6754,155	521 527,374	31717,535			13 192,811			68 479,458	508334,564

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Příloha č. 3: Výpočet pro trendovou funkci počtu narozených dětí

Rok	y_i	t_i	t_i^2	$t_i y_i$	y_i^2	$y_i t_i^2$	y_i^3	$y_i^2 t_i$	$y_i t_i^3$	$(y_i - \bar{y})^2$	$y_i - \bar{y}$	$(y_i - \bar{y})^3$	y_i^2
2004	1 376	1	1	1 376	1 893 376	1 376	1 374,48	2	2	4 075	-64	4 075	1 889 185
2005	1 345	2	4	2 690	1 809 025	5 380	1 400,62	-56	3 093	1 739 384	1 319	1 739 384	1 961 734
2006	1 434	3	9	4 302	2 056 356	12 906	1 426,76	7	52	7 339	86	7 339	2 035 650
2007	1 518	4	16	6 072	2 304 324	24 288	1 452,90	65	4 237	178	-13	178	2 110 932
2008	1 542	5	25	7 710	2 377 764	38 550	1 479,05	63	3 963	2 368 099	1 539	2 368 099	2 187 582
2009	1 424	6	36	8 544	2 027 776	51 264	1 505,19	-81	6 592	1 841 528	1 357	1 841 528	2 265 598
Σ	8 639	21	91	30 694	12 468 621	133 764			17 940	5 960 602			12 450 681

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Příloha č. 4: Výpočet pro Spearmanův koeficient závislosti pořadové korelace hodnot průměrně vyplácené dávky rodičovského příspěvku na výši počtu narozených dětí

Čtvrtletí roku	Průměrná výše dávky	Počet narozených dětí	p_i	q_i	d_i	d_i^2
2004 1.čtvrtletí	2 547,180	344	1	8,5	-7,5	56,25
2.čtvrtletí	2 888,177	344	2	8,5	-6,5	42,25
3.čtvrtletí	3 570,078	347	5	11	-6	36
4.čtvrtletí	3 569,475	341	4	6,5	-2,5	6,25
2005 1.čtvrtletí	3 609,950	311	7	1	6	36
2.čtvrtletí	3 626,557	368	8	18	-10	100
3.čtvrtletí	3 325,172	341	3	6,5	-3,5	12,25
4.čtvrtletí	3 605,136	325	6	2	4	16
2006 1.čtvrtletí	3 643,975	341	9	6,5	2,5	6,25
2.čtvrtletí	3 671,552	329	11	3	8	64
3.čtvrtletí	3 688,791	402	12	23,5	-11,5	132,25
4.čtvrtletí	3 671,254	362	10	15,5	-5,5	30,25
2007 1.čtvrtletí	6 147,632	367	13	17	-4	16
2.čtvrtletí	7 239,890	345	24	10	14	196
3.čtvrtletí	7 216,604	402	23	23,5	-0,5	0,25
4.čtvrtletí	7 157,060	404	22	26	-4	16
2008 1.čtvrtletí	6 637,350	387	21	20	1	1
2.čtvrtletí	6 366,709	398	19	21	-2	4
3.čtvrtletí	6 299,032	403	17	25	-8	64
4.čtvrtletí	6 277,107	354	16	12	4	16
2009 1.čtvrtletí	6 203,958	332	15	4	11	121
2.čtvrtletí	6 203,533	362	14	15,5	-1,5	2,25
3.čtvrtletí	6 336,728	373	18	19	-1	1
4.čtvrtletí	6 450,669	357	20	13	7	49
Σ						1 024,25

Zdroj: <http://www.czso.cz>, Úřad práce v Teplicích

Příloha č. 5: Tabulka narozených dětí podle věku matky

Věk/rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009
≥ 19	90	104	83	89	101	89
20 - 24	308	266	309	291	295	287
25 - 29	551	509	529	512	473	422
30 - 34	325	351	396	460	483	453
35 - 40	89	98	103	151	168	156
≤ 40	13	17	14	15	22	17
Σ	1376	1345	1434	1518	1542	1424

Zdroj: <http://www.czso.cz>

Příloha č. 6: Výpočet pro trendovou funkci počtu dávek rodičovského příspěvku s volbou nároku

	y_i	t_i	t_i^2	$t_i y_i$	y_i^2	$y_i t_i^2$	y_i^3	$y_i t_i^3$	$(y_i - \bar{y})^2$	$y_i - \bar{y}$	$(y_i - \bar{y})^2$	y_i^2
2008 1. čtvrtletí	1 440	1	1	1 440	2 073 600	1 440	1 490,667	-50,667	2 567,111	-828,375	686 205,141	2 222 087
2. čtvrtletí	1 698	2	4	3 396	2 883 204	6 792	1 712,869	-14,869	221,089	-570,375	325 327,641	2 933 920
3. čtvrtletí	1 950	3	9	5 850	3 802 500	17 550	1 935,071	14,929	222,862	-318,375	101 362,641	3 744 501
4. čtvrtletí	2 205	4	16	8 820	4 862 025	35 280	2 157,274	47,726	2 277,789	-63,375	4 016,391	4 653 830
2009 1. čtvrtletí	2 429	5	25	12 145	5 900 041	60 725	2 379,476	49,524	2 452,608	160,625	25 800,391	5 661 907
2. čtvrtletí	2 625	6	36	15 750	6 890 625	94 500	2 601,679	23,321	543,889	356,625	127 181,391	6 768 731
3. čtvrtletí	2 807	7	49	19 649	7 879 249	137 543	2 823,881	-16,881	284,967	538,625	290 116,891	7 974 304
4. čtvrtletí	2 993	8	64	23 944	8 958 049	191 552	3 046,083	-53,083	2 817,840	724,625	525 081,391	9 278 624
Σ	18 147	36	204	90 994	43 249 293	545 382	18 147,000		11 388,155		2 085 091,875	43 237 905

Zdroj: Úřad práce v Teplicích

RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rodičovský příspěvek

A. Žadatel – rodič¹⁾:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Nárok na PPM ⁴⁾ :
Trvalý pobyt: Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:
Telefon:	E-mail:	

B. Dítě, o které osobně, celodenně a řádně pečují a žádám na ně rodičovský příspěvek:

Uvedte:

- nejmladší dítě v rodině
 - do čtyř let věku
 - do sedmi let věku, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené
 - do patnácti let věku, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené a nenáleží mu příspěvek na péči
- dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené dítě, které není nejmladší v rodině, pokud
 - je do sedmi let věku a nejmladší dítě v rodině nezakládá nárok na rodičovský příspěvek nebo by na nejmladší dítě náležel rodičovský příspěvek ve snížené výměře
 - je od sedmi do patnácti let věku, nenáleží mu příspěvek na péči⁵⁾ a na jiné dítě v rodině nenáleží rodičovský příspěvek

Příjmení:	Jméno:	
Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Zdrav. p. ⁶⁾ :	Společně ⁷⁾ :
Místo pobytu ⁸⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:

C. Druhý rodič¹⁾:

Podpisem stvrzuje druhý rodič správnost a úplnost uvedených údajů a dává souhlas s tím, aby státní orgány a další právnické a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, údaje v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě.

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ²⁾ :	Rodné číslo v ČR ³⁾ :	Nárok na PPM ⁴⁾ :
Místo pobytu ⁸⁾ : Obec:	Část obce:	
Ulice:	Č. p.:	Č. orient.: PSČ:
Podpis:		

1) Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela nebo partnera.

2) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

3) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

4) Do kolonky **Nárok na PPM** zapíšete **ANO**, pokud má rodič nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradu mzdy podle § 192 zákoníku práce. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

5) Podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

6) Do kolonky **Zdrav. p.** zapíšete **ANO**, pokud se jedná o dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

7) Do kolonky **Společně** zapíšete **ANO**, pokud se dítě narodilo současně s dalším dítětem. V ostatních případech kolonku proškrtněte.

8) Adresu místa pobytu vyplňte pouze v případě, že se liší od adresy trvalého pobytu žadatele.

D. Všechny ostatní děti v rodině do čtyř let věku a dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené do patnácti let věku, přičemž z dětí od sedmi let věku uveďte jen ty, kterým nenáleží příspěvek na péči⁵⁾:

č.	Příjmení	Jméno	Rodné číslo v ČR ³⁾	Zdrav. p. ⁶⁾	Společně ⁷⁾
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

E. Žádám o přiznání dávky ode dne:

. . 20

F. Dávku mi zasílejte:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících čtyř variant a do příslušné tabulky uveďte doplňující informace.

na účet u peněžního ústavu v ČR vedeném v CZK:

Číslo účtu:	Kód banky:	Specifický symbol ⁹⁾ :
-------------	------------	-----------------------------------

na účet zahraničního peněžního ústavu v EU:

Příjemce	IBAN:	Měna:
	Název:	
	Adresa: Město:	
	(uveďte alespoň město a stát) Stát:	
Banka příjemce	BIC/SWIFT:	
	Název:	
	Adresa: Město:	
	(uveďte alespoň město)	

poštovní poukázkou na adresu trvalého pobytu v ČR

poštovní poukázkou na jinou adresu v ČR:

Obec:	Část obce:
Ulice:	Č. p.: Č. orient.: PSČ:

G. Údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci Evropské unie:

Zaškrtněte prosím jednu ze dvou následujících variant.

Pro žadatele, jeho manžela/manželku nebo druhu/družku, pro všechny jejich nezaopatřené děti a pro ostatní osoby, které s nimi patří do okruhu osob společně posuzovaných¹⁰⁾, platí:

- jsou hlášeny k trvalému pobytu na území České republiky¹¹⁾,
- nemají bydliště v jiném členském státě Evropské unie,
- nepracují v jiném členském státě Evropské unie,
- nepobírají dávku v nezaměstnanosti nebo důchod v jiném státě Evropské unie,
- nejsou občany jiného členského státu Evropské unie,
- nejsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky bydlícími v jiném členském státě Evropské unie a na území České republiky pracujícími, studujícími nebo žijícími.

Neplatí předchozí varianta.

9) Kolonku **Specifický symbol** vyplňte pouze v případě Československé obchodní banky pro účty s číslem 6699.

10) § 7 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

11) § 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

H. Prohlášení žadatele:

O dítě uvedené v části B osobně celodenně a řádně:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

- pečuji
- nepečuji, protože jsem já nebo dítě uvedené v části B ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než 3 kalendářní měsíce

Dále prohlašuji, že

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant.

- dítě nenavštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku, ani přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu, který je z hlediska nároku na výplatu rodičovského příspěvku přípustný¹²⁾
- dítě navštěvuje přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání

Dále prohlašuji, že pro dítě uvedené v části B platí

Zaškrtněte jednu z následujících tří variant:

- náleží mu příspěvek na péči⁵⁾, a to ve výši: Kč
- bylo zahájeno řízení o poskytnutí příspěvku na péči⁵⁾ a dosud nebylo rozhodnuto
- nenáleží mu příspěvek na péči⁵⁾, ani nebylo zahájeno řízení o jeho poskytnutí

Prohlašuji, že veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí

- údaje o přihlášení se k trvalému pobytu
- údaje o místě pobytu dítěte
- skutečnosti prokazující nepříznivý zdravotní stav dítěte uvedeného v části B, pokud je u něj uvedeno zdravotní postižení
- údaj o tom, zda a po jakou dobu dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku nebo přípravnou třídu základní školy nebo školu poskytující základní nebo střední vzdělání
- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradou mzdy podle § 192 zákoníku práce a jejich výši

Jsem si vědom(a) povinnosti písemně ohlásit příslušnému úřadu, který o dávce rozhoduje, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20	Podpis žadatele:
---	-----	---	---	----	------------------

K žádosti prosím doložte:

- pro všechny uvedené osoby průkaz totožnosti, u dětí do 15 let rodný list
- pokud některý z rodičů má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a náhradou mzdy podle § 192 zákoníku práce, **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**
- je-li dítě uvedené v části B zdravotně postižené **Potvrzení o zdravotním stavu**
- **Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku**, pokud je dítě uvedené v části B navštěvuje
- **Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU**, pokud jste v části G zaškrtnl(a) druhou variantu.

Máte možnost ovlivnit výši rodičovského příspěvku a dobu, po kterou vám může být poskytován, a to uplatněním žádosti na formuláři **Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek**.

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

¹²⁾ Za přípustný rozsah návštěvy jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení, kterým lze zajistit péči o dítě, se pro účely rodičovského příspěvku považují tyto případy:

- dítě, které nedosáhlo 3 let věku, navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti nejvýše 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci, není-li dále stanoveno jinak; návštěvou dítěte v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení pro děti v kalendářním dnu se rozumí každý den, kdy dítě v jeslích nebo jiném uvedeném zařízení pro děti pobývá, bez ohledu na délku tohoto pobytu,
- dítě, které dosáhlo 3 let věku, navštěvuje v tomtéž kalendářním měsíci mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně nebo nejvýše 5 kalendářních dnů; pro návštěvu dítěte v mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu 5 kalendářních dnů platí, že návštěvou se rozumí každý den, kdy dítě v zařízení pobývá bez ohledu na délku tohoto pobytu,
- dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo třídu mateřské školy zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně,
- dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 6 hodin denně,
- dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně a jestliže stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50 % a více.

VOLBA RODIČOVSKÉHO PŘÍSPĚVKU

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Žádost o rozhodnutí o volbě nároku na rodičovský příspěvek

Pokud budete chtít pobírat rodičovský příspěvek do 21 měsíců věku dítěte v základní výměře a následně do 4 let věku dítěte ve snížené výměře, tuto žádost nepodávejte.

A. Žadatel – rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek:

Příjmení:	Jméno:	Titul:
Rodné příjmení ¹⁾ :	Rodné číslo v ČR ²⁾ :	

B. Dítě, u kterého provádím volbu (nejmladší dítě v rodině):

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ²⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. Volba nároku na rodičovský příspěvek³⁾:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant.

do 2 let věku dítěte ve zvýšené výměře⁴⁾

do 3 let věku dítěte v základní výměře⁵⁾

D. Prohlášení žadatele:

Prohlašuji, že mi není známo, že na výše uvedené dítě byla již provedena volba nároku na rodičovský příspěvek.⁶⁾

Veškeré údaje uvedené v této žádosti jsou pravdivé a jsem si vědom(a) případných následků, které by pro mne z nepravdivě uvedených údajů vyplývaly.

Podpisem dávám svůj výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily příslušnému úřadu, který o volbě rozhoduje

- údaje o nároku na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem a jejich výši

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	. . 20	Podpis žadatele:
---	-----	--------	------------------

K žádosti prosím doložte:

- **Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku**

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

1) Kolonku **Rodné příjmení** vyplňte pouze v případě, že se liší od příjmení.

2) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

3) Volbu nároku je oprávněn provést jen rodič, který uplatnil nárok na rodičovský příspěvek na uvedené dítě a v době volby nároku má na rodičovský příspěvek nárok.

4) Volbu můžete provést:
- jestliže Vám vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství ve výši nejméně 380 Kč za kalendářní den z důvodu porodu nebo převzetí uvedeného dítěte,
- nejpozději do konce druhého kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž uvedené dítě dosáhlo 22 týdnů života nebo 31 týdnů života, narodily-li se zároveň 2 nebo více dětí.

5) Volbu můžete provést:
- jestliže Vám vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem z důvodu porodu nebo převzetí uvedeného dítěte,
- nejpozději do konce kalendářního měsíce, v němž uvedené dítě dosáhlo 21 měsíců věku.

6) Volbu nároku nelze měnit, a to ani rodičem, který převzal dítě do péče poté, kdy už byla volba nároku provedena. Volbu nelze provést zpětně.

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku

A. Rodič, pro kterého se vydává potvrzení:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Dítě, které zakládá nárok na níže uvedené dávky:

Pokud se dítě ještě nenarodilo, část B nevyplňujte.

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

C. OSSZ (PSSZ) potvrzuje, že výše uvedené ženě:

V případě, že se potvrzení vydává pro muže, část C nevyplňujte.

Zaškrtněte prosím jednu z následujících dvou variant a doplňte příslušné údaje.

vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství

Od: . . 20 Do: . . 20 Denní výše peněžité pomoci v mateřství: Kč

vznikl nárok na nemocenské poskytované v souvislosti s porodem

Příjmy získané z náhrady mzdy za dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti v souvislosti s porodem podle § 192 zákoníku práce potvrďte v části E.

Od: . . 20 Do: . . 20 Denní výše nemocenské: Kč

D. OSSZ (PSSZ) potvrzuje, že výše uvedenému muži:

V případě, že se potvrzení vydává pro ženu, část D nevyplňujte.

Vznikl nárok na peněžitou pomoc v mateřství

Od: . . 20 Do: . . 20 Denní výše peněžité pomoci v mateřství: Kč

V	dne	. . 20
---	-----	--------

podpis a razítko plátce

¹⁾ Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

E. Zaměstnavatel potvrzuje, že výše uvedené ženě:

Vznikl nárok na náhradu mzdy za dobu prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti v souvislosti s porodem podle § 192 odst. 2 a 3 zákoníku práce.

Pokud vznikl nárok na náhradu pouze v jednom kalendářním měsíci, není třeba vyplňovat druhý kalendářní měsíc.

Měsíc	Od	Do	Celková částka
/ 20			
/ 20			

Potvrzujeme údaje v části E pro osobu z části A.

V _____ dne . . 20

podpis a razítko plátce

Tiskopis prosím vyplňte čitelně

podací razítko

Potvrzení o návštěvě jeslí, mateřské školy nebo jiného obdobného zařízení pro děti předškolního věku

A. Dítě, které zařízení navštěvovalo:

Příjmení:	Jméno:	Rodné číslo v ČR ¹⁾ :
-----------	--------	----------------------------------

B. Potvrzení vydává zařízení:

Název:	IČ:
Adresa:	Obec: Část obce:
	Ulice: Č. p.: Č. orient.: PSČ:

C. Typ zařízení:

Zaškrtněte prosím jednu z následujících variant.

- mateřská škola
- jesle
- jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku, přičemž se jedná nejedná o léčebně rehabilitační zařízení nebo mateřskou školu zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo třídu mateřské školy zřízenou pro zdravotně postižené děti nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované

D. Potvrzení platí pro měsíc:

/ 20

E. Rozsah návštěvy:

Dítě, pro které se vydává toto potvrzení, v uvedeném měsíci

Zaškrtněte prosím jednu z následujících tří variant.

- navštěvovalo zařízení nejvýše 5 kalendářních dnů, a to bez ohledu na délku doby trvání návštěvy
- navštěvovalo zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně
Pokud dítě dosáhlo 3 let věku právě v měsíci, pro který se potvrzení vydává, uveďte kolikátého dne v tomto měsíci dítě navštívilo místo poprvé.
Den první návštěvy:
- navštěvovalo zařízení v rozsahu převyšujícím 4 hodiny, ale nepřevyšujícím 6 hodin denně²⁾

F. Toto potvrzení se vydává pro příslušný úřad, který o dávce rozhoduje, za účelem stanovení nároku na dávku rodičovský příspěvek.

Formulář jsem převzal(a) z oficiálních webových stránek Ministerstva práce a sociálních věcí, nezměnil(a) jsem na něm žádné pevné texty, pouze jsem pravdivě vyplnil(a) kolonky určené k vyplňování.

V	dne	.	.	20
---	-----	---	---	----

podpis/razítko

Formuláře všech uvedených potvrzení a dokladů najdete na internetové adrese <http://portal.mpsv.cz/forms> nebo si je vyzvednete na pracovišti příslušného úřadu, který o dávce rozhoduje. Na toto pracoviště se také obraťte, pokud budete mít při vyplňování pochybnosti.

1) Cizinci, pokud nemají v ČR přiděleno rodné číslo, uvedou v kolonce **Rodné číslo v ČR** datum narození ve tvaru den, měsíc, rok a pohlaví ve tvaru: M nebo Ž (muž nebo žena).

2) Rodičovský příspěvek náleží, jestliže dítě je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené.